

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mangɛe xa taruxui singe nan na. Annabi Samuweli xa kitaabui raɗɗɗa mange Dawuda xa taruxui nan na. Yi kitaabui fɔlɔma boore raɗɗɗi dennaxe.

Alatala nan Dawuda tixi mange ra a xa jama Isirayila xun ma. A xa jama nu rafan a ma, a nu wama e xa bira a xa sɛriye fɔxɔ ra alako dunja xa na misaali to. Dawuda to tin birade Ala fɔxɔ ra, Ala naxa laayidi tongo a bɔnsɔe bɛ, e xa lu kibanyi kui abadan.

Dawuda to laaxira, a xa di Sulemani naxa ti Isirayila mange ra. Ala naxa baraka sa a xa fe ma a fanyi ra, a findi mange lɔnnixi banna ra. A naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu, jama nu sɛrɛxɛe bama dennaxe. Kɔnɔ a mu bu, a naxa makuya fɔlɔ Ala xa sɛriye ra, a fa kuye batui masunbu Ala batui ra.

Mange Sulemani to gbilen Ala xa sɛriye fɔxɔ ra, Alatala naxa a xa tinxinyi masen, a fa Dawuda bɔnsɔe xuru fɔlɔ. A naxa a lu e xa e jɛrɛ kira jaaxi xɔn ma, kɔnɔ a naxa a masen e bɛ na kira jaaxi e xun tima dennaxe ra. Mange nde bara na fahaamu, a fa gbilen Alatala xa kira ma, kɔnɔ boore mu na mɛ, a xa fe fa raɗɗɗɔn gbaloe ma.

Mange Dawuda xa waxati Isirayilakae nu itaxunxi bɔnsɔe fu nun firin nan na, naxee fatanxi

Annabi Yaxuba xa di fu nun firinyi ra. Ala nu bara Annabi Yaxuba xili masara «Isirayila» ra, a Kanaan bɔxi fi e ma ke ra, e xili naxa fala «Isirayilakae.» Kɔnɔ Alatala to Dawuda bɔnsɔɛ naxankata e xa filankafuija xa fe ra, a naxa bɔnsɔɛ fu ba e xa yaamari bun ma, bɔnsɔɛ firin gbansan naxa lu e yi ra.

Na bɔnsɔɛ firinyi findixi Yudaya nun Bunyamin bɔnsɔɛ nan na. Yudaya to xungbo boore be, e birin xili naxa sa «Yudaya.» Na bɔnsɔɛ fu naxan baxi Dawuda bɔnsɔɛ xa yaamari bun ma, e fan xili naxa sa na waxati «Isirayila.» Mangeya firin nu na na temui, Yudaya nu na yirefanyi ma, Isirayila nu na koola ma.

Yudaya mangɛɛ kata ne e xa nama xa bira Ala xa seriye fɔxɔ ra. Kɔnɔ Isirayila mangɛɛ mu tin na ra, e fa kuyee ti e xa mixie be e xa na batu. Mange Yerobowami naxa na wali kobi fɔlo Beteli nun Dana, a fa yensen bɔxi birin ma. Mange Axabi naxa Samari findi Isirayila mangataa ra. E na birin naba ne alako nama naxa lu siga ra Darisalamu serɛɛɛ bade alo Alatala a yamarixi ki naxe.

Mange Akabu xa waxati, Ala naxa namijɔnme nde rakeli naxan xili Annabi Eliya. A xa fe mu nu rafan mangɛ ma fefe ma, kɔnɔ Ala naxa a mali a xa kaabanakoe belebelee raba Isirayilakae ya ma, alako e xa gbilen Ala waxɔnfe ma. Na kui Alatala mu tin a xa nama rabolode hali e to nu birama yunubie fɔxɔ ra. A naxa fe birin naba alako e man xa tin lude a xa mangeya bun ma, e fa a sago raba.

Ala xa fe raba ki nan na ki. A a xa jama jaxankatama alako e xa gbilen a ma. A hinnema e ra temui birin, hali e na kira jaaxi xɔn ma alako a rajɔnyi e xa kisi sɔtɔ. A na fe mɔoli fan nabama to mixie ra. Ala xa won mali na fahaamude. Amina.

Isirayila Mangɛɛ xa Taruxui Sɛniyenxi singe

Dawuda xa mangɛya rajɔnyi

¹ Mangɛ Dawuda xa simaya nu bara a ikuya. Xinbeli nu na a fate i temui birin, hali dugie to nu felenma a ma a fanyi ra.

² Na kui, a xa mixie naxa a fala a bɛ, «Ginɛdimedi nde xa fen i bɛ, naxan mɛɛnima i ma, a nu fa a sa i fɛ ma alako xinbeli xa ba i ma.»

³ E naxa ginɛdimedi tofanyi nde fen Isirayila bɔxi ma, han e sa Abisaga Sunamika to. E naxa na xanin mangɛ xɔn ma.

⁴ Na temedi nu tofan ki fanyi. A nu mɛɛni mangɛ ma, a nu wali birin naba a bɛ. Kɔnɔ na kui mangɛ mu a kolon gine ra.

⁵ Na temui Xagiti xa di Adoniya naxa a yetɛ ite folɔ, a nu fa a fala, «N tan nan findima Isirayila mangɛ ra.» A naxa soe nun kuntigi mapɛrɛse tongo, a nun korogba tongo suuli.

⁶ A xa simaya kui, a baba Dawuda nu a luxi a yetɛ nan yi, a mu nu a falama a bɛ, «Yi lu, yi mu fan?» Adoniya fate nu tofan ki fanyi. Abisalomi xanbiratoe nan nu a ra.

⁷ A tan nun Seruya xa di Yowaba nun Abiyatari serexedube naxa lan fe keren ma, e xa kafu a ma Adoniya xa mang'eya masoto.

⁸ Kono Sadoki serexedube, Yehoyada xa di Benaya, Annabi Natan, Simeyi, Reyi, nun Dawuda xa soori senbema'e naxa tondi birade Adoniya foxo ra.

⁹ Adoniya naxa ningee nun yexee borogexie ba serexe ra Soxeleti fanye fe ma, dennaxe na En Rogeli seeti ma. A naxa a ngaxakerenyie, mange xa die, nun mange xa mixie birin xili.

¹⁰ Kono a mu Annabi Natan, Benaya, mange xa soori senbema'e, nun a xunya Sulemani tan xili.

¹¹ Natan naxa a fala Sulemani nga Batiseba be, «I mu a mexi a Xagiti xa di Adoniya bara findi mange ra, a fa li won marigi Dawuda mu fefe kolonxi na fe kui?

¹² Yakosi i naxan nabama, i i tuli mati n ma marasi ra, alako i xa i tan nun i xa di Sulemani nii ratanga.

¹³ I xa siga mange Dawuda yire, i a fala a be, «Mange n marigi, i mu laayidi tongo xe n tan i xa konyi gine be, fa a fala n ma di Sulemani fama mang'eya sotode i joxoe ra, a doxo i xa kibanyi kui? Munfe ra Adoniya na findife mange ra yakosi?»

¹⁴ I nun mange woyenma temui naxe, n fan so temui nan na ki wo yire, n fa i xa woyenyi rakamali.»

¹⁵ Batiseba naxa so mange xa konkoe kui. Mange nu bara fori ki fanyi. Abisaga Sunamika nu na meenife a ma.

16 Batiseba naxa suyidi, a a magoro mangɛ ya i. Mangɛ naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi?»

17 Batiseba naxa a yaabi, «N marigi, i bara i kali i Marigi Alatala xili ra, a falafe ra a n ma di nan findima mangɛ ra i ɲɔxɔe ra, a dɔxɔ i xa kibanyi kui.

18 Kɔnɔ mangɛ n marigi, yakɔsi Adoniya nan fa findife mangɛ ra, a fa li i mu fefe kolon na kui.

19 A bara ninge nun yexɛɛ turaxi gbege ba serɛɛ ra. A bara mangɛ xa die birin xili, fo n ma di Sulemani, naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A bara Abiyatari serɛɛdube nun Yowaba sɔri mangɛ fan xili.

20 Mangɛ n marigi, Isirayila ɲama tuli matixi i tan nan na, alako i xa a masen naxan dɔxɔma i xa kibanyi kui i ɲɔxɔe ra.

21 Xa na mu a ra, i na beɛ temui naxe i benbae fe ma, yi ɲama fama n tan nun n ma di Sulemani xa fe xun nakanade ne alɔ kaafirie.»

22 A wɔyen temui, Annabi Natan naxa mangɛ xɔnyi li.

23 Mixi nde naxa a raso mangɛ xa konkoe kui, a a fala, «Annabi Natan bara fa.» Natan naxa a magoro bɔxi ma mangɛ ya i.

24 Na temui a naxa a masen mangɛ be, «Mangɛ n marigi, i tan nan a falaxi, <Adoniya nan findima mangɛ ra n ɲɔxɔe ra, a dɔxɔ n ma kibanyi kui?»

25 N i maxɔrinxi ne na ma barima Adoniya ɲan bara ninge nun yexɛɛ bɔrɔgɛxi gbege ba serɛɛ ra. A bara mangɛ xa die birin, sɔri mangɛe, nun Abiyatari serɛɛdube xili. E birin na e dɛgefe yire keren, e a falama, <Kisi na mangɛ Adoniya be!»

²⁶ Κονο, a mu n tan xilixi, n tan naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A mu Sadoki serexedube xilixi, a mu Yehoyada xa di Benaya xilixi, a mu i xa di Sulemani xilixi, naxan fan findixi i xa konyi ra.

²⁷ Na fe kelixi i tan na ma, mange n marigi? Munfe ra i mu a fala n tan i xa konyi fanyi be, mixi naxan fama doxoode i xa kibanyi kui?»

²⁸ Mange Dawuda naxa a fala, «Wo Batiseba xili n be.» A to so mange yire,

²⁹ mange naxa a kali a be, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natangaxi n ma toore birin kui,

³⁰ alo n nan n kali Alatala ra ki naxe a falafe ra, <I xa di Sulemani nan findima mange ra n joxoe ra, a tan nan doxoma n ma kibanyi kui,> to yati n fama ne na laayidi rakamalide.»

³¹ Batiseba naxa a magoro, a suyidi mange ya i, a fa a fala «Mange n marigi Dawuda xa kisi abadan!»

³² Mange Dawuda naxa a fala a xa mixie be e xa Sadoki serexedube, Annabi Natan, nun Yehoyada xa di Benaya xili. Nee to fa mange yire,

³³ a naxa a masen e be, a naxe, «Wo xa n ma mixie tongo, wo xa n ma di Sulemani doxo n ma sofale fari, wo goro a ra Gixon.

³⁴ Menni, serexedube Sadoki nun Annabi Natan xa ture surusuru a xunyi ma, a tife ra Isirayila mange ra. Wo na ge na rabade, wo xa ferife, wo fa a fala wo xui itexi ra, <Kisi na mange Sulemani be!»

³⁵ Na temui wo birin xa gbilen, wo xa a doxo n ma kibanyi kui. A tan nan findima mange ra n

ᵐᵒᵗᵒᵉ ra. N bara a ti Isirayila nun Yudaya mangē ra.»

³⁶ Yehoyada xa di Benaya naxa mangē yaabi, «N ma mangē, a xa raba na ki! A xa findi i Marigi Alatala sagoe ra!

³⁷ Alatala nu na n ma mangē bε ki naxε, a xa lu Sulemani fan bε na ki. Sulemani xa mangeya xa gbo dangi n marigi mangē Dawuda gbe ra.»

³⁸ Sadoki serexedube, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Keretikae, nun Peletakae naxa Sulemani rate mangē Dawuda xa sofale fari, e siga a ra Gixon.

³⁹ Sadoki serexedube naxa so horomolingira kui, a feri tongo ture seniyenxi nu na naxan kui. A naxa na ture surusuru Sulemani xunyi ma. Na temui e naxa sara fe, jama birin naxa a fala e xui itexi ra, «Kisi na mangē Sulemani bε!»

⁴⁰ Nama birin naxa bira a foxo ra jalexinyi kui. E nu xule fe, e nu e xui ite han boxi naxa seren na xui ma.

⁴¹ Adoniya nun a xa jama to gε e degede, e naxa na xui mε. Yowaba to na sara xui mε, a naxa a fala, «Sonxoe mundun na taa kui na ki?»

⁴² Na temui yati, Abiyatari serexedube xa di Yonatan naxa so. Adoniya naxa a xili, a naxε, «Mixi hagige nan i ra, naxan faxi xibaaru fanyi ra.»

⁴³ Konoo Yonatan naxa Adoniya yaabi, «Won marigi mangē Dawuda bara Sulemani ti mangē ra.

⁴⁴ Mangē bara Sadoki serexedube, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Peletakae, nun Keretikae xεε Sulemani matide mangē xa sofale fari.

⁴⁵ Sadoki serexedube nun Annabi Natan bara ture seniyeñxi surusuru a xunyi ma Gixon, a xa findi mange ra. E birin bara keli menni seewe kui. Na jalexinyi bara din taa birin na. Wo na xui nan mefe yi ki.

⁴⁶ Sulemani ñan bara a magoro mange kibanyi kui.

⁴⁷ Mange xa mixie birin bara fa won marigi mange Dawuda yire, e xa duba a be a falafe ra, <I Marigi Ala xa Sulemani xili ite dangi i tan na, a xa mangeya xa gbo dangi i gbe ra!> Mange naxa suyidi a xa sade ma.

⁴⁸ A naxa yi masenyi ti, a naxe, <Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan mixi nde dɔxɔxi n ma kibanyi kui n ya xɔri.>>

⁴⁹ Adoniya xa mixie a naxee xili, nee birin naxa so serenfe gaaxui ra. E naxa keli, kankan naxa siga a xɔnyi.

⁵⁰ Adoniya fan naxa gaaxu, a siga hɔrɔmɔlingira, a serexebade ferie suxu.

⁵¹ Mixi nde naxa a fala Sulemani be a Adoniya to gaaxuxi Sulemani ya ra, a soxi hɔrɔmɔlingira nan kui, a serexebade ferie suxu, a a fala, «Fo mange Sulemani xa a kali n be to, a mu n tan a xa konyi faxama santidegema ra.»

⁵² Sulemani naxa yi yaabi fi, a naxe, «Xa a sa findi mixi fanyi nan na, sese mu a toma. Kɔnɔ xa a sa findi mixi kobi nan na, a faxama ne!»

⁵³ Na kui mange Sulemani naxa mixie xee, e xa a ragoro serexebade fari. Adoniya naxa siga mange yire, a suyidi a be. Sulemani naxa a fala a be, «Siga i xɔnyi.»

2

Dawuda xa ɲungui nun a laaxira tɛmɔi

¹ Dawuda to a kolon a nu fa na saya kira nan xɔn, a naxa yi masenyi ti a xa di Sulemani bɛ, a naxɛ,

² «N na saya kira nan xɔn ma yi ki alo ibunadama birin. I xa i sɛnbɛ so, i xa ti gben.

³ I xa i ɲɔxɔ sa i Marigi Alatala xa yaamarie xɔn ma, i xa bira a xa kira fɔxɔ ra. I xa a xa sɛriyɛ rabatu, i xa a xa yaamarie ratinmɛ. I xa bira a xa lɔnni fɔxɔ ra, i xa a xui suxu alo a sɛbɛxi ki naxɛ Tawureta Munsa kui, alako fe birin xa sɔɔneya i bɛ i siga dɛdɛ.

⁴ Na nan a toma, Alatala a xa masenyi rakamal-ima, a naxan masen n bɛ a to a fala, <Xa i xa die fe birin nabama alako e xa e ɲɛrɛ n ma kira xɔn e bɔɲɛ birin na, e nii birin na, Isirayila mangɛya luma e yi ra abadan.>>

⁵ «I a kolon Seruya xa di Yowaba naxan naba n na, i a kolon a naxan naba Isirayila sɔɔrie xa mangɛɛ, Abeneri, nun Amasa ra. A naxa e faxa bɔɲɛsa waxati, a e wuli maso a xa beleti nun a xa sankirie ma.

⁶ Na kui i xa fɛɛrɛ fen alako a naxa siga aligiyama bɔɲɛsa kui.

⁷ I xa i ɲɔxɔ sa Barasilayi Galadika xa die xɔn ma, alako e xa e dɛge i xa teebili ra, barima e na mɔɔli nan naba n bɛ n nu na n gife i taara Abisalomi ma tɛmɔi naxɛ.

⁸ Fo i xa Gera xa di Simeyi Baxurimi xa fe fan mato, naxan fatanxi Bunyamin bɔnsɔɛ ra. A n danka nɛ a ɲaaxi ra, n nu sigafe Maxanayimi lɔxɔɛ naxɛ. N to gbilen, a naxa n nalan Yurudɛn

xure biri. Menni n naxa n kali Alatala ra a n mu a faxama santidegema ra.

⁹ Yakosi i naxa dije a ma de. Xaxilima nan i ra, i a kolon a lanma i xa a rasiga aligiyama ki naxe.»

¹⁰ Na temui Dawuda naxa laaxira, a naxa bele a benbae fe ma a xa taa kui.

¹¹ A je tongo naani mangeya nan naba Isirayila xun ma. A naxa je solofere raba Xebiron, a je tongo saxan nun saxan naba Darisalamu.

¹² A xa di Sulemani naxa magoro a xa kibanyi kui, a xa mangeya naxa mabanban.

¹³ Xagiti xa di Adoniya naxa siga Sulemani nga Batiseba yire. Batiseba naxa a maxorin, «I faxi bojesa kui?» A naxa a yaabi, «Iyo, n faxi bojesa kui.»

¹⁴ Adoniya naxa a fala a be, «N wama woyen keren nan falafe i be.» Batiseba naxa a yaabi, «Na fala n be.»

¹⁵ Adoniya naxa yi masenyi ti a be, «I a kolon a nu lanma n tan nan xa findi mange ra. Isirayila birin ya nu rafindixi n tan nan ma n xa findi mange ra. Kono Alatala naxa a niya mangeya xa so n xunya yi ra.

¹⁶ Yakosi, n wama fe keren gbansan nan xon ma i yi, i naxa tondi n be.» Batiseba naxe, «Na fala n be.»

¹⁷ Adoniya naxa a fala, «Yandi, i xa a fala mange Sulemani be a xa Abisaga Sunamika fi n ma gine ra. A mu tondima i be.»

¹⁸ Batiseba naxa a yaabi, «Awa, n woyenma mange be i xa fe ra.»

¹⁹ Batiseba naxa siga mange Sulemani yire, a xa sa Adoniya xa fe fala a be. Mange to a nga

to, a naxa keli a xa kibanyi, a siga a ralande. A naxa a igoro a nga be, a kibanyi gbete maxili. Sulemani nga naxa a magoro a yirefanyi ma.

²⁰ Na temui a nga naxa a fala a be, «N wama fe nde nan xon. I naxa tondi n be.» Mange naxa a yaabi, «Nga, i xa na fala n be, n mu tondima i be.»

²¹ A nga naxa a fala a be, «I xa Abisaga Sunamika fi gine ra i taara Adoniya ma.»

²² Mange Sulemani naxa a nga yaabi, «Munfe ra i Abisaga maxorinma Adoniya be? Na luxi alo i wama n ma mangeya nan sofe a yi ra, a to findixi n taara ra. I xa a so Abiyatari serexedube nun Seruya xa di Yowaba fan yi ra.»

²³ Na kui mange Sulemani naxa a kali Alatala ra, a naxe, «Ala xa n xun nakana xa Adoniya mu faxama a xa woyenyi xa fe ra!

²⁴ Yakosi, n bara n kali Alatala xili ra, naxan n doxoxi n baba Dawuda xa mange kibanyi kui, to yati Adoniya faxama ne. N bara n kali Alatala ra naxan n ma fe birin sooneyama, naxan bonsoe fima n ma.»

²⁵ Mange Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, a xa sa Adoniya faxa. A raba na ki ne.

²⁶ Na dangi xanbi, mange naxa a fala Abiyatari serexedube be, «Siga i xonyi Anatoti boxi ma. A lan i xa faxa, konon bara dije barima i Ala xa saate kankira xanin ne n Baba Dawuda ya i, i man tooro ne n baba xa toore.»

²⁷ Sulemani Abiyatari keru na ki ne. Na kui Alatala xa masenyi naxa kamali, Ala naxan masen Eli bonsoe xa fe ra Silo.

²⁸ Yowaba nu bara Adoniya mali mangɛ matandide, kɔnɔ a mu nu na Abisalomi tan xa mangɛ matandife kui. Na kui, a to fe mɛ Sulemani naxan naba, a naxa a gi, a siga hɔrɔmɔlingira kui, a sa sɛrɛxɛbade ferie suxu.

²⁹ Mixie to a fala mangɛ Sulemani bɛ, a Yowaba bara a gi a siga hɔrɔmɔlingira kui sɛrɛxɛbade yire, mangɛ Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, «Sa a faxa!»

³⁰ Benaya naxa siga Alatala xa hɔrɔmɔlingira, a a fala a bɛ, «Mangɛ naxɛ i xa mini.» A naxa a yaabi, «N tondi! N xa faxa be!» Benaya naxa sa Yowaba xa wɔyɛnyi dɛntɛgɛ mangɛ bɛ.

³¹ Mangɛ naxa a fala Benaya bɛ, «I xa a raba alɔ a a falaxi ki naxɛ. I na a faxa, a ragata. Na kui i fama n tan nun n ma denbaya ratangade Yowaba xa wuli raminixi fufafui ma.

³² Alatala fama na yunubi sare ragbilende a tan nan ma, barima a mixi firin faxa nɛ naxee nu tinxin a tan bɛ, naxee xa fe binyɛ nu dangi a tan gbe ra. N baba Dawuda mu nu a kolon a Neri xa di Abeneri nun Yeteri xa di Amasa, Isirayila sɔorie xa mangɛɛ faxa Yowaba xa santidɛgɛma nan saabui ra.

³³ E wuli sare dɔxɔma Yowaba nun a bɔnsɔɛ nan xun ma abadan, kɔnɔ Alatala xa hinne nan luma Dawuda, a bɔnsɔɛɛ, a xa denbaya nun a xa mangɛya ma.»

³⁴ Yehoyada xa Benaya naxa siga, a sa Yowaba faxa, a a ragata a xɔnyi gbengberenyi ma.

³⁵ Mangɛ naxa Yehoyada xa di Benaya findi sɔorie xa mangɛ ra. A naxa Sadoki sɛrɛxɛdube ti Abiyatari jɔxɔɛ ra.

³⁶ Mang'e naxa xεera ti Simeyi ma, a a fala a be, «Banxi nde ti Darisalamu, i luma dennaxe. I naxa mini taa kui de.

³⁷ I na Sediron xure igiri loxoε naxe minife ra taa kui, i faxama na loxoε yati ne.»

³⁸ Simeyi naxa mang'e yaabi, a naxe, «Awa yire, i tan n marigi naxan falaxi, n na nan nabama.» Simeyi naxa bu Darisalamu ki fanyi,

³⁹ kono je saxan to dangi, a xa konyi firin naxa e gi e siga Maaka xa di Akisi xonyi, Gati mang'e. Mixi ndee to a fala a be, «I xa konyi firin na Gati,»

⁴⁰ a naxa te a xa sofale fari, a siga a xa konyie foxo ra Gati, Akisi xonyi. A to e masoto, a naxa e ragbilen.

⁴¹ Mixi nde naxa sa na fala mang'e be, a Simeyi mini ne Darisalamu, a siga Gati, a man gbilen.

⁴² Mang'e naxa Simeyi xili, a a fala a be, «N mu n kali Alatala ra xe i ya xori, fa a fala, «Xa i mini Darisalamu taa kui, n i faxama ne na loxoε yati?» I mu a fala xe n be a i n xui suxuma ne a fanyi ra?

⁴³ Munfe ra i mu tin na laayidi rakamalide i naxan tongo Alatala be? Munfe ra i mu n ma yaamari suxu?»

⁴⁴ Mang'e naxa a fala Simeyi be, «I a kolon i fe jaaxi naxan birin naba n baba ra, mang'e Dawuda, Alatala fama na sare ragbilende i ma,

⁴⁵ kono a bara barake sa mang'e Sulemani ma. Dawuda xa mang'eya mabanbanxi a fanyi ra Alatala ya i.»

⁴⁶ Na temui mang'e naxa Yehoyada xa di Benaya yamari a xa Simeyi faxa. A naxa na raba. Sulemani xa mang'eya mabanban na ki ne.

3

Sulemani xa xaxilimaya
(*Yudaya Mangɛɛ II 1:2-13*)

¹ Sulemani naxa lanyi xiri a tan nun Misira mangɛ firawuna tagi futi ra, a na xa di gine dɔxɔ. A naxa na gine yigiya «Dawuda xa Taa» kui, barima a mu nu gɛxi a xa mangɛ banxi, Alatala xa hɔrɔmɔbanxi, nun Darisalamu tete tide.

² Nama nu sɛrɛxɛ bama geyae nan fari, barima Alatala xa banxi mu nu tixi sinden.

³ Sulemani nu Alatala xanuma, a man nu birama a baba Dawuda xa yaamarie fɔxɔ ra, kɔnɔ a fan nu sɛrɛxɛ nun surayi bama geyae nan fari alɔ booree.

⁴ Mangɛ naxa siga Gabayon sɛrɛxɛ bade, barima na geya tide nu gbo. Sulemani naxa sɛrɛxɛ gan daaxi wulu keren ba menni na sɛrɛxɛbade fari.

⁵ Alatala naxa mini Sulemani ma xiye kui Gabayon kɔɛ ra. Ala naxa a fala a bɛ, «I wama fe naxan yo xɔn, a fala n bɛ n xa a fi i ma.»

⁶ Sulemani naxa a yaabi, a naxɛ, «I bara hinnenteya belebele raba i xa konyi n baba Dawuda bɛ, barima a a jɛrɛ nɛ i ya i nɔndi ra, tinxinyi ra, nun janige fixe ra. I bara hinne a ra, i di fi a ma, naxan magoroxi a xa kibanyi kui. Na nan a niyaxi n bɛ to.

⁷ Yakɔsi, n Marigi Alatala, i tan nan n magoroxi mangɛ kibanyi kui n baba Dawuda jɔxɔɛ ra. N luxi alɔ dimedi yi mangɛya kui.

⁸ N na i xa jama sugandixi tagi, naxan wuya han e kɔnti mu nɔma kɔntide.

9 Xaxilimaya fi n ma, alako n xa nɔ jama rapɛɛɛde a fanyi ra, n xa nɔ fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. Xa na mu, nde fata yi jama rapɛɛɛde?»

10 Sulemani xa maxandi naxa rafan Marigi ma.

11 Na kui, Ala naxa a masen Sulemani bɛ, «I to waxi xaxilimaya nan xɔn yi jama rapɛɛɛfe ra, i mu simaya xɔnkuye xa maxɔrinxi, i mu bannaya xa maxɔrinxi, i mu i yaxuie faxafe xa maxɔrinxi,

12 n bara i xa maxandi suxu. N xaxilimaya fanyi fima nɛ i ma, naxan maniyɛ mu toxi sinden, a man mu toma tɛmuie ma naxee sa fama.

13 N bannaya nun binyɛ fima nɛ i ma, naxee maniyɛ mu toma mangɛ gbɛtɛɛ yi i xa waxati, hali i to mu e maxɔrinxi.

14 Xa i bira n ma kira fɔxɔ ra, i n ma sɛriyɛ nun n ma yaamari ratinmɛ, alɔ i baba Dawuda a raba ki naxɛ, n i xa simaya ikuyama nɛ.»

15 Na tɛmui Sulemani naxa xunu na xiye ma. A naxa gbilen Darisalamu Alatala xa saatɛ kankira yire. A naxa sɛrɛxɛ gan daaxie nun xanunteya sɛrɛxɛɛ ba, a fa na don a tan nun a xa mixie birin na.

16 Langoe gine firin naxa siga mangɛ yire kiiti fenfe ra a yi.

17 Na gine nde naxa a fala a bɛ, a naxɛ, «N marigi i xa i haakɛ to n bɛ. N nun yi gine, muxu birin nan na banxi keren kui. N naxa di bari a ya xɔri.

18 Xi saxan to dangi, a fan naxa di bari. Muxu doro nan tun nu a ra, mixi gbɛtɛ yo mu nu na banxi kui fo muxu firin peti.

¹⁹ Kɔɛ nde kui, yi gine naxa a sa a xa di fari, a xa di naxa faxa.

²⁰ A to na to, a naxa n ma di tongo n seeti ma, a fa a xa di faxaxi sa n tan fe ma. N nu xife, n mu nu na sese kolon.

²¹ Gɛɛɛɛge n to keli n xa xipe fi n ma di ma, n naxa a to na di bara faxa. Kɔnɔ n to a igbe fa a fanyi ra, n naxa a to n ma di mu a ra, n naxan barixi.»

²² Boore gine naxa wɔyenyi tongo, a a fala, «A mu na na ki xe. N ma di nan baloxi, i tan nan xa di faxaxi.» Gine singe naxa boore matandi a falafe ra, «I wule! N ma di xa mu faxaxi, n gbe nan baloxi.» E nu wɔyenma na ki ne mange ya xɔri.

²³ Na kui mange naxa yi masenyi ti e be, «Nde naxe, <N ma di nan baloxi, i gbe nan faxaxi.> Boore naxe, <I wule. N gbe nan baloxi, i gbe nan faxaxi.>»

²⁴ Na wɔyenyi dangi xanbi, mange naxa mixie yamari, «Wo fa santidegema ra n be ba.» E to fa na santidegema ra a xɔn ma,

²⁵ a naxa a fala e be, «Wo yi diyɔre baloxi ibolon a tagi, wo seeti nde so yi gine yi ra, wo boore seeti so na boore gine yi ra.»

²⁶ Na temui gine naxan xa di baloxi, na bɔpe naxa a xaba a xa di xa fe xanunteya xafe ra, han a a fala mange be, «Yandi, n bara i maxandi n marigi, wo di baloxi so a yi ra, wo naxa yi di faxa.» Kɔnɔ boore gine tan naxa a fala, «Yi di naxa lu n yi ra, a naxa lu i fan yi ra. Wo a ibolon!»

²⁷ Mange to na me, a naxa a masen, «Wo naxa diyɔre faxa. Wo xa yi di baloxi so na gine singe yi ra, a nga nan na ki.»

²⁸ Isirayila pama to mangɛ xa kiiti mɛ, e naxa gaaxu a ya ra, barima e nu bara a kolon Ala xaxili nan na a boɲe ma mangɛya rapɛrefe ra tinxinyi kui.

4

Sulemani xa kuntigi xungbee

¹ Mangɛ Sulemani nu Isirayila boxi birin yamarima.

² A xa kuntigi xungbee nan yi ki:

Sadoki xa di Asaraya, naxan findi sɛrɛxɛdubɛ ra.

³ Sifa xa di Elixorefa nun Ahiya, naxee findi sebelitie ra.

Axiludu xa di Yehosafati, naxan findi kɛɛdi ragatɛ ra.

⁴ Yehoyada xa di Benaya, naxan findi soorie xa mangɛ ra.

Sadoki nun Abiyatari, naxee findi sɛrɛxɛdubɛɛ ra.

⁵ Natan xa di Asariyahu, naxan findi gominae xa mangɛ ra.

Natan xa di Sabadi, naxan findi mangɛ xa sɛrɛxɛdubɛ ra.

⁶ Ahisari, naxan findi mangɛ xa banxi walikɛɛ xunyi ra.

Abeda xa di Adonirami, naxan findi konyie xunyi ra.

⁷ Mangɛ Sulemani nu bara gomina fu nun firin ti Isirayila boxi xun ma. Kike yo kike ɲɛ kui, gomina keren nu fama baloe ra mangɛ nun a xa denbaya bɛ.

⁸ E xilie nan ya:

Xuru xa di, naxan nu gomina ra Efirami bonsɔɛ xa geya boxi xun ma.

- 9 Dekeri xa di, naxan nu gomina ra Makasa,
Saalabimi, Beti Semesi, Elon, nun Beti
Hanan taee xun ma.
- 10 Xeseda xa di, naxan nu gomina ra Arubotu,
Soko, nun Xeferi boxi xun ma.
- 11 Abinadabo xa di, naxan nu gomina ra Dɔɔɔ
boxi xun ma,
naxan mangɛ Sulemani xa di ginɛ Tafati dɔɔɔ.
- 12 Axiludu xa di Bana, naxan nu gomina ra
Taanaki, Megido, nun Beti Saan xun ma,
dennaxe na Saratan sɛeti ma.
A tan nan nu gomina ra Yisireeli fan xun ma,
kelife Beti Saan han Abeli Mexola, han
Yokineyami xanbi ra.
- 13 Geberi xa di, naxan nu gomina ra Ramoti,
Galadi boxi ma.
A tan nan nu gomina ra Manasi xa di Yayiri xa
taee xun ma, Galadi boxi ma.
A tan nan nu gomina ra na boxi xun ma, kelife
Aragobo han Basan,
taa xungbe makantaxi tongo senni nu na
dennaxe.
- 14 Ido xa di Axinadabo nan nu gomina ra Max-
anayimi xun ma.
- 15 Aximaasi nan nu gomina ra Nafatali boxi xun
ma,
naxan mangɛ Sulemani xa di ginɛ Basamati
dɔɔɔ.
- 16 Xusayi xa di Bana nan nu gomina ra Aseri nun
Beyaloti xun ma.
- 17 Paruwa xa di Yehosafati nan nu gomina ra
Isakari boxi xun ma.
- 18 Ela xa di Simeyi nan nu gomina ra Bunyamin
boxi xun ma.

19 Uri xa di Geberi nan nu gomina ra Galadi bɔxi xun ma,
 a Amorikae xa mangɛ Sixɔn xa bɔxi,
 nun Basankae xa mangɛ Ogo xa bɔxi.
 Geberi keren nan nu na bɔxi birin gomina ra.

20 Yudayakae nun Isirayilakae nu wuya alɔ baa dɛ ra mɛyɛnyi. E nu e dɛgema, e nu e minma sɛɛwɛ kui.

5

Sulemani xa mangɛya *(Yudaya Mangɛe II 2:1-16)*

1 Mangɛ Sulemani nu bɔxi birin yamarima, kelife Efirati xure ma, han Filisita bɔxi, han Misira naaninyi ra. Na mixi birin nu duuti fima mangɛ Sulemani ma a xa simaya birin kui.

2 Mangɛ Sulemani nun a xa mixie baloe findi yi nan na lɔxɔɛ keren kui: farin fuɲi daaxi busali kɛmɛ tongo saxan, ɲɔɛraba busali kɛmɛ firin tongo naani,

3 ninge bɔrɔgɛxi fu, ninge demadon daaxi mɔxɔɲɛn, xuruse lanma kɛmɛ, bolee, xelie, burunyi sie, nun xɔni bɔrɔgɛxie.

4 Mangɛ Sulemani nan nu bɔxi birin yamarima naxee nu na Efirati xure yirefanyi ma, kelife Tifisa han Gasa. Na bɔxi mangɛe nun e xa mixie nu sabatixi bɔɲɛsa nan kui.

5 Yudayakae nun Isirayilakae birin, kelife Dana han Beriseeba, nu sabatixi bɔɲɛsa nan kui e xa weni bilie nun e xa xɔrɛ bilie tagi Sulemani xa mangɛya bun ma.

6 Soe gɔɔrɛ wulu tongo naani nu na Sulemani yi ra, naxee nu a xa soori ragisee bɛndunma. Soe

ragi mixi wulu fu nun firin nan nu na Sulemani yi ra.

⁷ Sulemani xa gomina fu nun firinyie nu fama baloe ra a bɛ nun a xa mixie bɛ. Kike yo kike gomina nde nu fama mangɛ hayi birin na.

⁸ E nu fama mengi nun sɛxɛ ra soe birin bɛ gɔɔrɛɛ kui.

⁹ Ala xaxilimaya, lɔnni, nun fahaamui gbegbe nan so Sulemani yi ra. E nu gbo alɔ baa dɛ ra mɛyɛnyi.

¹⁰ Sulemani xa xaxilimaya nu dangi fugerakae nun Misirakae xa xaxilimaya birin na.

¹¹ A xa xaxilimaya nu dangi mixi birin na, hali Etani Esiraka, Maxolo xa die Heman, Kalikɔli, nun Darada. A xili naxa din bɔxi birin na naxee nu Isirayila rabilinyi.

¹² A taali wulu saxan nan fala, a nun bɛɛti wulu keren nun suuli.

¹³ A wuri gbegbee xa fe fala, a fɔlɔfe Liban wuri xungbe ma naxan xili sɛdiri, a sa hisopi sansi xunxuri li naxan bulama banxi xalɛ ma. A subee, xɔnie, bubusee, nun yɛxɛɛ fan xa fe fala.

¹⁴ Dunija mangɛɛ nu luma mixie xɛɛ ra e xa fa mangɛ Sulemani xa lɔnni nun xaxilimaya ramɛ.

¹⁵ Tire mangɛ Xirami naxa kuntigie xɛɛ mangɛ Sulemani xɔn, barima a nu bara a mɛ a a tan nan tixi mangɛ ra a baba jɔxɔɛ ra. Xirami nu bara Sulemani baba Dawuda xanu kabi a rakuya.

¹⁶ Sulemani naxa Xirami yaabi,

¹⁷ «I nu n baba Dawuda kolon, a mu nɔ banxi tide a Marigi Alatala bɛ gere xa fe ra, naxan nu na a yire birin han Alatala naxa a yaxuie sa a sanyi bun ma.

18 Yakɔsi Alatala bara a ragiri n xa lu boɲesa kui. Gere nun fe xɔnɛ bara ɲɔn.

19 Na kui n bara a ɲanige n xa banxi ti n Marigi Alatala bɛ alɔ a a yitaxi ki naxɛ n baba Dawuda bɛ. A naxa a masen a bɛ, <I xa di, n naxan dɔxɔma i xa kibanyi kui i ɲɔxɔɛ ra, na nan fama banxi tide n bɛ.>

20 I naxan nabama, i xa yaamari fi Liban sɛdiri wuyaxie xa xaba n bɛ. N ma walikɛɛ kafuma nɛ i xa walikɛɛ ma. N e xa wali sare fima nɛ alɔ i wama a xɔn ki naxɛ. Mixi yo mu na naxan fata wuri xabade alɔ Sidɔnkaɛ.»

21 Mangɛ Xirami to Sulemani xa wɔyɛnyi mɛ, a naxa sɛɛwa ki fanyi ra, a fa a fala, «Alatala tantu. A bara di xaxilima fi Dawuda ma naxan nɔma yi ɲama xungbe rapɛɛde.»

22 Xirami naxa Sulemani yaabi, a naxɛ, «N bara i xa masenyi mɛ. N i waxɔnfe birin nabama nɛ, sɛdiri wurie nun sipirɛ wurie xa fe ra.

23 N ma walikɛɛ wurie ragoroma nɛ kelife Liban han baa dɛ ra. N e xirima e boore ra, alako n xa e rapɛɛ baa fari han i wama dennaxɛ xɔn. Mɛnni n e rafulunma, i fa e xanin. N tan wama naxan xɔn na wali sare ra, i xa baloe fi n tan nun n ma mixie ma.»

24 Mangɛ Xirami naxa sɛdiri wuri nun sipirɛ wuri birin so mangɛ Sulemani yi ra, a nu wama naxan xɔn.

25 Nɛ yo ɲɛ, mangɛ Sulemani nu farin busali wulu tongo solomasaxan nun ture fifa mɔxɔɲɛn fima nɛ Xirami ma a xa banxi baloe xa fe ra.

26 Alatala xaxilimaya fi nɛ Sulemani ma alɔ a a fala a bɛ ki naxɛ. Defanyi naxa lu Xirami nun Sulemani tagi, e fa saate xiri e boore bɛ.

²⁷ Mangɛ Sulemani naxa Isirayilaka wulu tongo saxan yamari e xa wali a bɛ.

²⁸ Kike yo kike, a naxa mixi wulu fu rasiga Liban bɔxi ma, e xa wali kike keren mɛnni, e fa kike firin naba e xɔnyi. Adonirami nan nu na na fe xunyi ra.

²⁹ Mixi wulu tongo solofere nan nu kote max-aninma, mixi wulu tongo solomasaxan nan nu gɛmɛ masolima mangɛ Sulemani bɛ geyae kɔn na Liban.

³⁰ Sulemani xa gominae nu bara mixi wulu saxan kɛmɛ saxan sugandi naxee nu wali xun matoma a ra.

³¹ Mangɛ nu bara yaamari fi, a walikɛɛ xa gɛmɛ xungbe tofanyie masoli naxee findima Ala xa banxi sanbunyi ra.

³² Sulemani nun Xirami xa banxitie nun Gebal-akae naxa gɛmɛɛ masoli.

Wurie nun gɛmɛɛ yailan na ki nɛ Ala xa banxi xa fe ra.

6

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tife

¹ Nɛ kɛmɛ naani nɛ tongo solomasaxan to dangi kelifɛ Isirayila mini Misira bɔxi ra tɛmɛi naxɛ, mangɛ Sulemani naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ti fɔlɔ Siwi kike kui. Na nɛ findixi a xa mangɛya nɛ naani nde nan na Isirayila bɔxi xun ma.

² Sulemani Ala xa banxi ti yi maniye xasabi nan na: A kuyɛ nɔngɔn ya tongo senni, a gboe nɔngɔn ya mɔxɔnɛn, a ite nɔngɔn ya tongo saxan.

³ A yatagi buntunyi xa kuye nu lanxi jɔngɔn ya mɔxɔɲen nan ma, alo banxi xa kuye na ki naxe. A gboe fan findi jɔngɔn ya mɔxɔɲen nan na.

⁴ A wunderie nu yailanxi banxi xale nan kui, wurie fan nu yailanxi e fari.

⁵ A naxa konkoe fatu hɔrɔmɔbanxi xale rabilinyi.

⁶ Konkoe singee xa gboe nu lanxi jɔngɔn ya suuli nan ma. Nee fari konkoe gbete naxa dɔxɔ naxee xa gboe nu lanxi jɔngɔn ya senni ma. Nee fan fari konkoe gbete naxa dɔxɔ naxee xa gboe nu lanxi jɔngɔn ya solofere ma. Hɔrɔmɔbanxi xale xa marabinye nu raxurunxi a fuge biri ra, alako konkoe masa wurie mu soma banxi xale kui ki naxe.

⁷ E to nu hɔrɔmɔbanxi tima, e nu gemee rawalima naxee jan nu bara masoli geya yire e tongoxi dennaxe. Na ki walise yo xui mu nu mema hɔrɔmɔbanxi yire, alo derema, bera, xa na mu a ra walise gbete naxan yailanxi wure ra.

⁸ Naade nde nu na banxi yirefanyi ma naxan minima konkoe yire ma. Tede same daaxi nde nu yailanxi banxi kui ma, naxan nu konkoe kui masɔtɔma koore ra.

⁹ E to ge banxi tide, Sulemani naxa a raxunma sediri wurie ra.

¹⁰ Konkoe naxee nu tixi hɔrɔmɔbanxi seetie ma, e ite jɔngɔn ya suuli. Na birin nu xirixi banxi ma sediri wurie ra.

¹¹ Alatala naxa a masen mange Sulemani be, a naxe,

¹² «N xa a fala i be yi banxi tife xa fe ra, xa i sa i jere n ma kira xɔn ma, xa i sa n ma seriye rabatu, xa i sa n ma yaamarie suxu, n nan n ma

laayidi rakamalima ne i be, n naxan fala i baba Dawuda be.

¹³ Na kui n luma ne n ma pama tagi, n mu i bepinma abadan.»

¹⁴ Sulemani naxa Ala xa hōromōbanxi ti, a wali rapōn.

¹⁵ A naxa sediri wuri xebenyie mafatu banxi xalee ma a kui, kelifa a xale fole ma han banxi xunyi ra. A naxa sipire wuri xebenyie mafatu banxi gbaata ma.

¹⁶ A naxa sediri wuri xebenyie mafatu konkoe jōngōn ya mōxōjēn daaxi ma banxi kui dunxui ra, kelifa a gbaata ma han fuge. Na nu findixi Yire Seniyenxi Fisamante nan na.

¹⁷ Banxi palaa dōnxōe naxan nu na na yatagi, nu kuya jōngōn ya tongo naani. Na nu findixi Yire Seniyenxi nan na.

¹⁸ Sediri wuri xebenyie naxee nu fatuxi banxi xalee ma palaa ma, sansi bogie nun sansi fugee fan nu masolixi e ma. Na ki, gēme mu nu toma banxi kui ma fefe ma.

¹⁹ Sulemani naxa Yire Seniyenxi Fisamante yailan hōromōbanxi kui, Alatala xa saate kankira dōxōma dennaxe.

²⁰ Na yire kuya jōngōn ya mōxōjēn, a igbo jōngōn ya mōxōjēn, a ite jōngōn ya mōxōjēn. Xēema nu masoxi na konkoe xalee birin ma, a nun serexebade ma naxan yailanxi sediri wuri ra.

²¹ Mang'e Sulemani naxa xēema maso na Yire Seniyenxi Fisamante xalee ma. A naxa yolonxōnyi xunxuri xēema daaxie gbaku naa sode de ra.

22 Ba na ra, a nu bara xεεma maso na hɔrɔmɔbanxi xalεe birin ma, a nun sεrεxεbade ma naxan nu na naa.

23 A naxa malekε firin misaali masoli wulai oliwi wuri ra. E ite jɔngɔn ya fu.

24 Malekε singe gabutenyi keren xa kuyε jɔngɔn ya suuli, a gabutenyi firin nde fan xa kuyε jɔngɔn ya suuli, naxan lanma nɔngɔn fu ma kelife a kɔɔla ma han a yirefanyi ma.

25 Boore malekε fan gbee lanxi jɔngɔn ya fu nan ma. E firinyi nu yailanxi keja keren nan na.

26 E firinyi ite jɔngɔn ya fu.

27 Sulemani naxa na malekεe ti Yire Seniyenxi Fisamante tagi, alako malekεe gabutenyie xa banxi xalεe li, e fan xa e boore li banxi tagi.

28 Sulemani naxa xεεma maso na malekε firinyie birin ma.

29 A naxa yaamari fi, a e xa malekεe, tugi bilie, nun wuri fuge tofanyi misaalie masoli banxi xalεe ma, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante nun Yire Seniyenxi kui.

30 A naxa xεεma maso banxi gbaata ma na yire firinyie kui.

31 A naxa hɔrɔmɔbanxi xa naadεe yailan wulai oliwi wuri ra. A e gbaku oliwi wuri xebenyie ra naxee xa marabinye mu nu banxi xalεe gbe lima, fo dɔxɔ naani.

32 Na naadεe firinyie nu yailanxi wulai oliwi wuri nan na. Malekε, tugi bili, nun wuri fuge tofanyie misaalie nu masolixi na naadεe ma. Xεεma nu masoxi na naadεe nun na misaalie ma

33 A naxa na mɔɔli raba naadεe ma naxee nu na Yire Seniyenxi ma. E yailanxi oliwi wuri ra,

e gbakuxi wuri xebenyie ra naxee mu nu banxi xalɛ xa marabinye lima fo dɔxɔ saxan.

³⁴ Naadɛ firinyi gbɛtɛ nu yailanxi sipirɛ wuri ra.

³⁵ A naxa yaamari fi e xa malekɛɛ, tugie, nun sansi fuge tofanyi misaalie masoli e ma. Na dangi xanbi a naxa xɛɛma maso naadɛɛ nun na misaalie ma.

³⁶ A naxa buntunyi yailan gɛmɛ masolixie ra, naxee nu dɔxɔxi safɛ saxan na, a nun sɛdiri wuri safɛ keren na.

³⁷ Alatala xa banxi dɔxɔ fɔlɔ Siwi kike nan na, Sulemani xa mangɛya jɛ naani nde.

³⁸ A naxa jɔn Bulu kike ra, kike solomasaxan nde, Sulemani xa mangɛya jɛ fu nun keren nde. Na banxi birin ti jɛ solofere nan bun ma, a fa lu alɔ Ala nu wama a xɔn ma ki naxɛ.

7

Mangɛ banxi tife

¹ Sulemani bu nɛ jɛ fu nun saxan a yɛtɛ xa banxie tife ra.

² A banxi naxan singe ti a a xili sa nɛ «Liban fɔtɔnyi banxi.» A nu kuya jɔngɔn ya kemɛ, a igbo jɔngɔn ya tongo suuli, a ite jɔngɔn ya tongo saxan. A xunyi wurie nu dɔxɔxi kinki safɛ naani naxee xun, nee nu yailanxi sɛdiri wuri nan na.

³ Na kinkie fari nu makotoxi sɛdiri xebenyi tongo naani nun suuli nan na a safɛ ki ma, fu nun suuli safɛ keren.

⁴ Banxi sɛɛtie ma, wunderi safɛ saxan nu na e ma, e ya rafindixi e boore ma.

⁵ Naadɛ saxan fan nu na wunderie ya tagi.

⁶ Buntunyi nu na naxan xa kuyɛ ɲɔngɔn ya tongo suuli lima, a igboe ɲɔngɔn ya tongo saxan.

⁷ Banxi pala naxan fan nu yailanxi sɛdiri wuri ra keli a gbata ma han fuge, nan nu findixi a xa kiiti sade ra.

⁸ A banxi gbɛtɛ ti nɛ na xanbi ra a nu luma dɛnnaxɛ. A a yailan alo boore. Na xanbi ra, a naxa banxi gbɛtɛ ti Firawuna xa di ginɛ bɛ a naxan dɔxɔ.

⁹ Nee birin ti gɛmɛ masolixie nan na naxee xabaxi sɛra ra a kui nun a fari, kelife a bunyi ma han fuge.

¹⁰ Banxi sanbunyi dɔxɔ gɛmɛ tofanyi xungbee nan na, naxee xabaxi ɲɔngɔn ya fu xa na mu a ra ɲɔngɔn ya solomasaxan ma.

¹¹ A fuge ra, sɛdiri wuri nun gɛmɛ tofanyie nu na naxee xabaxi a fanyi ra.

¹² Na tɛtɛ xungbe nu yailanxi gɛmɛ xabaxi safɛ saxan na, sɛdiri wuri fan nu saxi na fari, alo Alatala xa banxi nun a gbutunyi.

¹³ Mangɛ Sulemani naxa mixi nde fen Tire, naxan xili Xirami.

¹⁴ Kaapɛ ginɛ nde xa di nan nu a ra fatanfe Nafatali bɔnsɔɛ ra. Tireka nan nu a Baba ra, naxan nu wure gbeeli rawalima. A lɔnnixi, a xaxili fan, a fata wure gbeeli rawalide a mɔoli birin na. A siga nɛ mangɛ Sulemani yire, a na wali mɔoli raba.

¹⁵ A kinki firin xabu wure gbeeli ra, naxee ite ɲɔngɔn ya fu nun solomasaxan, naxee xa radigilinyi lanxi ɲɔngɔn ya fu nun firin ma.

¹⁶ A xunyi firin xabu na kinki firinyie bɛ, naxee ite ɲɔngɔn ya suuli.

17 A se raxunmase fu nun naani xabu na xunyi firinyie be, xunyi keren solofere.

18 A mangoe bogi maniyee yailan safe firin na na se raxunmase radoxoxi firinyie ma.

19 A fuge maniyee masoli na kinki xunyi firinyie ma naxee nu na buntunyi ra. E ite jongon ya naani.

20 A mangoe bogi maniyee keme firin masoli na kinki xunyi firinyie ma.

21 A na kinkie ti buntunyi ya tagi. Naxan nu na a yirefanyi ma, a xili naxa sa Yakin, naxan nu na a koola ma, na xili naxa sa Boosu.

22 Na kinkie konde ra, fugee nu masolixi mennie ma.

23 A naxa ye sase xungbe digilinxi yailan yoxui ra. A de igboe jongon ya fu, a ite jongon ya suuli, a xa radigilinyi jongon ya tongo saxan.

24 Na ye sase de rabilinyi bunyi, ninge maniyee nu masolixi a ma e radoxoxi e boore ra a rabilinyi birin ma. Ninge fu na jongon ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ninge yo, ye sase yo, na birin yailanxi kerenyi nan na.

25 Na ye sase nu doxoxi ninge maniyee gbete fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi koola biri, saxan ya rafindixi sogegorode biri, saxan ya rafindixi yirefanyi biri, saxan ya rafindixi sogetede biri. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu doxoxi na ninge fari, e ya rafindixi tande ma.

26 Na ye sase xa marabinye nu findixi suxu keren nan na. A de kiri masolixi maniyee sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa keme solofere fifa tongo suuli nu noma sade a kui.

²⁷ A naxa e sanbunyi fu yailan. E birin nu kuya jɔngɔn ya naani, e igbo jɔngɔn ya naani, a ite jɔngɔn ya saxan.

²⁸ E na sanbunye rafala ki naxε, wure ralenfetenxie nu na wure gbεtε naani tagi.

²⁹ Yεtε misaalie, ninge misaalie, nun malekε misaalie nu yailanxi na wure ralenfetenxie ma, a nun pirinti gbεtεε.

³⁰ Wure digilinxi naani nu na sanbunyi keren keren ma bε a ti se ra, naxee nu xirixi e boore ra wure gbeeli firin na. Wure nde nu na na tuxui naanie ma ye sase bun ma. Na birin nu yailanxi temui kerenyi nan na.

³¹ Se digilinxi nde nu na ye sase nu dɔxɔxi naxan kui. Na ite jɔngɔn ya keren sanbunyi bε, a igbo jɔngɔn ya keren nun a tagi. Se ndee nu masolixi na ma. Na wure ralenfetenxie mu nu digilinxi, e sεeti naanie birin xa maniye nu lan.

³² Na wure digilinxi naani naxee nu na a ye maxanin se tuxui naanie ra, e ite jɔngɔn ya keren nun a tagi, firin nu xirixi e boore ra wure gbeeli ra.

³³ Na wure digilinxie maniye sɔori ragise sanyie ra. E birin nu yailanxi wure gbeeli ra temui kerenyi ra.

³⁴ Se nde nu na tuxui naanie birin na naxee nu senbε fima e ma.

³⁵ Se digilinxi nde nu na ye sase dɔxɔde kui. Na ite sanbunyi bε jɔngɔn ya keren. Sanbunye fuge, a kilɔndee nun a wure ralenfetenxie birin nu yailanxi wure gbeeli nan na temui kerenyi ra.

³⁶ Malekε misaalie, yetε misaalie, nun tugi misaalie nu yailanxi na kebelae ma, nun se

gbɛtɛɛ.

³⁷ Ye maxanin se fu nu yailanxi ki kerenyi ra na ki nɛ wure gbeeli ra. E birin nu lan.

³⁸ Xirami ye sase fu yailan nɛ wure gbeeli ra, naxee nu dɔxɔxi na ye maxanin se fu fari. Ye litiri wulu keren kɛmɛ senni jɔndɔn nu sama kankan kui. Ye sase nu igbo jɔngɔn ya naani.

³⁹ A naxa ye maxanin see dɔxɔ Alatala xa hɔrɔmɔbanxi sɛɛtie ma, suuli kɔɔla biri, suuli yirefanyi biri. Na ye sase belebele naxan nu xili «Baa,» a naxa na dɔxɔ banxi yirefanyi ma, a makɔrɛ a sogetede biri ra.

⁴⁰ Xurami naxa ye sasee, tɛ xube kɔ see nun tundee yailan.

Na kui, Xurami naxa gɛ mangɛ Sulemani xa walie ra Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa fe ra. Na walie nan ya:

⁴¹ kinki firinyie, e xunyi tofanxie, se raxunmase naxee e fari,

⁴² kɔɔbɛ bogi maniye kɛmɛ naani gbakuxi e ra, kɔɔbɛ bogi maniye safɛ firin se raxunmase keren ma kinkie xunyi ra,

⁴³ sunbui maxanin se fu,

⁴⁴ ye sase xungbe naxan xili «Baa,» ninge fu nun firin misaali naxee na ye sase xungbe bun ma,

⁴⁵ tundee, pelie, paanie. Xurami se naxee birin yailan mangɛ Sulemani bɛ Alatala xa banxi xa fe ra, a e yailan wure gbeeli raxunuxi nan na.

⁴⁶ Mangɛ nu na yɔxui raxunu Yurudɛn mɛrɛ yire nɛ, Sukɔti nun Saratan tagi.

⁴⁷ Mangɛ Sulemani na birin yailan wure gbeeli nan na, naxan xa gboe xasabi mu nu nɔma

kolonde.

⁴⁸ Sulemani se gbegebe yailan ne Ala xa banxi be, alɔ serexebade xɛɛma daaxi, teebili xɛɛma daaxi nde taami serexe sama dennaxe,

⁴⁹ lanpui dɔxo se xɛɛma daaxie naxee dexɛma Yire Seniyenxi kui seriye ki ma, a fuge misaalixie, lanpuie, te xube ko se xɛɛma daaxie,

⁵⁰ paanie, finɛɛ, pooti tofanyie, piletie, kolopooti xɛɛma fanyi daaxie, Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa naadɛɛ gbaku se xɛɛma daaxie, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante sode de ra nun hɔrɔmɔbanxi sode de ra.

⁵¹ Sulemani Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa see yailan xɛɛma ra na ki ne. A to ge na ra, a naxa se birin naso Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa naafuli ragatade kui, a baba Dawuda naxee fixi Ala ma.

8

Saate kankira dɔxɔfe hɔrɔmɔbanxi kui (Yudaya Mangɛe II 5:2-6:11)

¹ Na temui, Sulemani naxa Isirayila forie, bonsoɛ xunye, nun Isirayila denbaya xunye maxili alako e xa te Alatala xa saate kankira ra kelife Siyon, Dawuda xa taa.

² Isirayilaka birin naxa e malan mangɛ yire alako e xa kike solofere sali raba.

³ Isirayila forie birin to menni li, Lewikae naxa saate kankira tongo,

⁴ e a xanin a nun Ala xa Naralande Kiri banxi, a nun se seniyenxi naxee nu na a kui. Lewika serexedubɛɛ nan na wali raba.

⁵ Mangɛ Sulemani nun Isirayila pama naxee birin nu maxilixi, naxa ti saate kankira ya ra.

E naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbege ba serexe ra, naxan konti mu nu noma kolonde.

⁶ Serexedubɛɛ naxa Alatala xa saate kankira doxo a doxode Ala xa hɔromɔbanxi, Yire Seniyenxi Fisamante kui. E a doxo malekɛɛ gabutenyie bun ma.

⁷ Malekɛɛ gabutenyie nu italaxi saate kankira nun a maxanin see xun ma.

⁸ Saate kankira maxanin see findixi wuri kuyee nan na, naxee jɔɛɛ nu toma kafi pala ma yire seniyenxi kui, konɔ e mu nu noma tode hɔromɔbanxi tande tan ma. Han to saate kankira na menni.

⁹ Sese mu nu na na saate kankira kui, fo na walaxe firinyi Annabi Munsa naxee sa a kui. A na raba Xorebe geya yire nɛ, Alatala saate xiri loxoɛ e nun Isirayilakae tagi, e mini temui Misira.

¹⁰ Serexedubɛɛ to mini Yire Seniyenxi kui, nuxui nde naxa goro Alatala xa banxi ma, a a rafe.

¹¹ Serexedubɛɛ mu no lude menni e xa e xa wali raba, barima na nuxui nu na naa, Alatala xa noɛɛ nu bara lu banxi birin ma.

¹² Na kui, Sulemani naxa a fala,
«Alatala a masen nɛ,
a a sabatima nuxui foɔɛɛ nan kui.

¹³ Na kui n bara lingira ti i bɛ,
i sabatima dennaxe abadan.»

¹⁴ Mangɛɛ naxa a ya rafindi, a duba Isirayila nama birin bɛ. E birin nu tixi.

¹⁵ A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ, naxan woyen n baba Dawuda bɛ a kɛɛɛ ra. A fe naxan birin masen a bɛ, a na birin nakamalixi nɛ.

16 A naxɛ, «Kafi n nan n ma ɲama ramini Misira bɔxi ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bɔnsɔɛɛ tagi n banxi tima dɛnnaxɛ. N man mu xɛmɛ sugandixi naxan findima n ma Isirayila ɲama yarerati ra. Kɔnɔ n bara Darisalamu nan sugandi alako n xili xa lu naa. N man bara Dawuda sugandi alako a xa findi n ma Isirayila ɲama xunyi ra.»»

17 «N baba Dawuda naxa nate tongo a bɔɲɛ kui, a fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala bɛ.

18 Alatala naxa a fala n baba Dawuda bɛ, «I to nate tongo i bɔɲɛ kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi ɲanige fanyi ra.

19 Kɔnɔ i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.»

20 Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda ɲɔxɔɛ ra Isirayila mange kibanyi kui, alɔ Alatala a masen ki naxɛ. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala bɛ.

21 N bara Alatala xa saate kankira dɔxɔ naa, a xa saate walaxɛ na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

22 Mange Sulemani naxa ti sɛrɛxɛbade ya i ɲama birin ya xɔri, a naxa a bɛlɛxɛ itala koore ma, a fa a fala,

23 «Isirayila Marigi Alatala, i maniyɛ mu na koore nun bɔxi ma. I dugutɛgɛxi i xa saate nun i xa hinne xa fe nan na i xa konyie mabiri, naxee ɲɛrɛma i ya tode ra e bɔɲɛ fiixe ra.

24 Na na a ra, to lɔxɔɛ i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda bɛ.

25 Yakɔsi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda bɛ, i xa

na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bõnsõe fentem e jere ki ma alo i a rabaxi ki naxe, e naxa n ma seriye binya, mixi nde na e bõnsõe ya ma naxan fama lude Isirayila kibanyi kui abadan.»

²⁶ Yakõsi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan masen i xa konyi Dawuda be.»

²⁷ «Kõnõ Ala tan nõma sabatide dunija bende fupi fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di?

²⁸ N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra.

²⁹ I xa i jengi sa yi banxi xõn ma kõe nun yanyi ra, barima i xili matõxõma be. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui.

³⁰ I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa jama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelifi koore ma i dõxõxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dijẽ.»

³¹ «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa kali nde ti serexebade yire yi banxi kui,

³² i xa na fe mato kelifi koore ma, i xa kiiti sa nõndi ra alako fe kanẽ nun tinxintõe birin xa e sare sõtõ.»

³³ «Xa i xa jama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa nõ e ra na xa fe ra, xa e bara tin gbilenfe ra i yire, e i xili matõxõ, e i maxandi yi hõrõmõbanxi kui,

³⁴ i xa na fe mato kelifi koore ma, i xa i xa jama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen bõxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

³⁵ «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandi be, e i xili matoxo, e gbilen e xa yunubi foxo ra i e rayaagixi naxan ma,

³⁶ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i xa konyie, i xa nama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriyε fanyi masen e be alako e xa na jere ki kolon, i fa tune ragoro i xa boxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

³⁷ «Xa kaame sa sin yi boxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kanε, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete,

³⁸ xa mixi nde sa i maxandi, xa i xa nama Isirayila a mawa i xon, barima e bara a kolon e xa tōore kelixi fe naxan ma, e fa e belexe itala yi banxi mabiri,

³⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dije, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra, i tan naxan adama birin boje ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon.

⁴⁰ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e jere i xa kira xon e xa simaya birin kui yi boxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

⁴¹ «Xa xone nde sa fa kelife namane ma, naxan mu findi i xa nama Isirayila mixi nde ra,

⁴² a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui,

⁴³ i xa na fe mato kelife koore ma i i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunija, alo i xa nama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

⁴⁴ «Xa i xa ꝓama sa mini a yaxuie gereḁe alo i a masen e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri ra n naxan tixi i xili ra,

⁴⁵ i xa na fe mato, i xa e xa duḁe suxu, i xa kiiti tinxinxi sa e be.»

⁴⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i boḁe te e xili ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi,

⁴⁷ xa e bara xaxili soḁo na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, <Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe ꝓaaxi raba, muxu bara kobi,>

⁴⁸ xa e man e yeḁe ragbilen i ma e boḁe fiixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi ꝓamane ma konyiya kui yi boxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be,

⁴⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxinxi sa e be,

⁵⁰ i xa diḁe i xa ꝓama ma naxan yunubi rabaxi i ra. I xa e xa yunubie xafari e naxan nabaxi i ra. I xa hinne e ra e yaxuie ya xori, alako e yaxuie fan xa hinne e ra.

⁵¹ E findixi i xa ꝓama nan na, i ke tongoe, i naxee ramini Misira boxi ra konyiya kui.»

⁵² «Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui,

⁵³ barima i tan nan muxu ba dunija bonsoe tagi muxu xa findi i ke tongoe ra, alo i a masen

Isirayila bɛ ki naxɛ i xa konyi Munsa saabui ra, a to muxu benbae ramini Misira bɔxi ra.»

⁵⁴ Mangɛ Sulemani to gɛ na maxandi tide Alatala bɛ, a naxa keli Alatala xa sɛrɛxɛbade yire, a xinbi nu sinxi dɛnnaxɛ a bɛlɛxɛɛ itexi koore ma.

⁵⁵ Na tɛmɛi a naxa ti Isirayila pama ya xɔri, a duba e bɛ a xui itexi ra. A naxɛ,

⁵⁶ «Tantui na Alatala bɛ, naxan bara malabui fi a xa pama Isirayila ma, alɔ a a masen ki naxɛ. A masenyi naxee ti a xa konyi Annabi Munsa saabui ra, keren mu na a mu naxan nakamali.

⁵⁷ Won Marigi Alatala xa lu won sɛɛti ma alɔ a raba won benbae bɛ ki naxɛ. Ala naxa won nabolɔ, a naxa won nabɛɓin.

⁵⁸ Ala xa won bɔɓɛ ya mafindi a ma, alako won xa won ɓɛrɛ a xa kira xɔn ma, won xa a xa yaamari birin nabatu, won xa gbilen fee fɔxɔ ra a tɔnyi dɔxɔxi naxee ra, won xa bira a xa sɛriyɛ fɔxɔ ra a naxan so won benbae yi ra.

⁵⁹ Ala xa ratu n ma maxandi ma kɔɛ nun yanyi. Won Marigi Alatala xa n tan a xa konyi nun a xa pama Isirayila makanta fe ɓaaxi ma lɔxɔɛ birin,

⁶⁰ alako dunija birin xa a kolon a Alatala nan na Ala ra. Ala gbɛtɛ mu na.

⁶¹ Wo bɔɓɛ birin xa lu won Marigi Alatala nan bɛ, alako won xa a xa yaamarie ratinmɛ, won xa won ɓɛrɛ a xa sɛriyɛ ma alɔ wo darixi a ra ki naxɛ.»

⁶² Mangɛ nun Isirayila pama birin naxa sɛrɛxɛ ba Alatala bɛ.

⁶³ Mangɛ Sulemani naxa ninge wulu mɔxɔɓɛn nun firin ba xanunteya sɛrɛxɛ ra, a nun yɛxɛɛ

wulu keme mɔxɔɾen. Na dangi xanbi, Mangɛ nun pama naxa Ala xa banxi rabi.

⁶⁴ Sulemani naxa tete yire raseniyeɗ seɾexe ra Alatala xa hɔɾɔmɔbanxi ya ra. A naxa seɾexe gan daaxie ba naa, a nun xanunteya seɾexe ture nun sansi xɔri ra, barima seɾexebade yɔxui daaxi, Sulemani naxan yailan, na nu xurun na seɾexe birin be.

⁶⁵ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne won Marigi Alatala ya xɔri xi solofere bun ma. Nama gbegebe fa ne kelife Xamata han Misira xure. E to ge na sali ra, e man naxa sali xi solofere gbete bun ma, a findi xi fu nun naani ra.

⁶⁶ A xi fu nun suuli nde, mangɛ naxa pama beɾin e xa gbilen e xɔnyi. E naxa duba mangɛ be, e fa gbilen e xɔnyi seɾwe kui, Alatala xa hinne xa fe ra a xa konyi Dawuda nun a xa pama Isirayila mabiri.

9

Ala xa masenyi Sulemani be (Yudaya Mangɛ II 7:11-22)

¹ Mangɛ Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a yeɾe xa banxi tide, a a waxɔnfe birin naba na xa fe ra,

² Alatala man naxa mini a ma alo a raba Gabayon ki naxe.

³ Alatala naxa a fala a be, «N bara i xui me, n bara i xa maxandi suxu. N bara tin yi banxi xa findi n gbe ra, i naxan tixi. N xili xa lu a ma abadan, n nan n ɾengi sama ne a xɔn ma.

⁴ Xa i sa i jɛrɛ n ma kira xɔn ma bɔjɛ tinxinxi ra, alɔ i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma sɛriyɛ, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra,

⁵ n i xa mange kibanyi mabanbanma nɛ, alɔ n a saataxi i baba Dawuda bɛ ki naxɛ. N a masen nɛ a bɛ, <Isirayila mangɛya mu bama i bɔnsɔɛ yi ra.>

⁶ Kɔnɔ xa wo wo kobe ratoma, wo fa gbilen n ma sɛriyɛ nun n ma yaamarie fɔxɔ ra, xa wo sa tuubi Ala gbɛtɛ bɛ,

⁷ n wo talama nɛ n ma bɔxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasanjɛ, n naxan findixi n xili falade ra. Na tɛmui si birin fama nɛ yeledɛ Isirayila xa fe ma, e yo wo ma.

⁸ Na tɛmui mixi nɛ dangima yi banxi ra, naxan bara xili fanyi sɔtɔ, e dɛ ixarama nɛ, e a fala, <Munfe ra Alatala yi bɔxi nun yi banxi xa fe xun nakanaxi yi ki?>

⁹ E a yaabima nɛ, <Ala yi birin niyaxi e ra nɛ barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala fɔxɔ ra, naxan e ramini Misira bɔxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbɛtɛɛ ra, e e batu, e tuubi e bɛ. E yi tɔɔrɛ sɔtɔxi na nan ma.>»

*Mangɛ Sulemani xa wali ndee
(Yudaya Mangɛɛ II 8:1-18)*

¹⁰ Mange Sulemani nu bara Alatala xa banxi nun a yetɛ xa banxi ti jɛ mɔxɔjɛn bun ma.

¹¹ Tire mange Xirami to bara nu sɛdiri nun sipirɛ wurie, nun xɛɛma so Sulemani yi ra, a nu wama naxan xasabi xɔn, a naxa taa mɔxɔjɛn fi Xirami ma Galile bɔxi ma.

¹² Xirami to mini na taaɛ matode, nee mu rafan a ma.

¹³ A naxa a fala Sulemani be, «N ngaxakerenyi, i taa mooli mundun fixi n ma yi ki?» Xirami naxa na taae xili sa «Taa fufafu.» Na xili nan na e xun ma han to.

¹⁴ Kɔnɔ Xirami naxa xɛɛma kilo wulu naani rasanba mangɛ Sulemani ma.

¹⁵ Mangɛ Sulemani nu bara tekɔ wali rakeli banxie nun taae tife ra, alɔ Alatala xa banxi, mangɛ Sulemani xa banxi, Milo taa, Darisalamu tɛtɛ, Xasori taa, Megido taa, nun Geseri taa.

¹⁶ Firawuna, Misira mangɛ, dusu nɛ Geseri taa xun na, a tɛ so na ra, na Kanaankae birin faxa. Na dangi xanbi a na fi a xa di gine ma, naxan doxo mangɛ Sulemani xɔn ma.

¹⁷ Mangɛ Sulemani yi taa birin ti nɛ: Geseri taa, Beti Xoron Labe,

¹⁸ Baalati nun Tamari naxee nu na gbengberenyi ma,

¹⁹ nun taa gbɛtɛ soori ragisee nun soee nu ragatama dennaxɛ. Sulemani nu bara banxi nun taa gbegbe ti Darisalamu, Liban boxi, nun a xa boxi birin ma, alɔ a nu wama a xɔn ma ki naxɛ.

²⁰ Xitikae, Amorikae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae naxee lu Isirayila boxi ma, kɔnɔ e mu findi Isirayilakae ra.

²¹ E babae mu faxa Isirayila xa santidɛgɛma saabui ra Isirayilakae so temui. Na kui Sulemani na mixie findi nɛ konyie ra. Han to e na konyiya kui.

²² Kɔnɔ Sulemani mu tin Isirayila di yo xa findi konyi ra. Isirayilakae nu findixi a xa soorie, sebelitie, soori xunyie, nun soe ragi xunyie nan na.

²³ Mangɛ Sulemani mixi kɛmɛ suuli mixi tongo suuli nan ti xunyie ra konyie xun ma naxee nu a xa wali rabama.

²⁴ Sulemani Firawuna xa di ginɛ tongo nɛ Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbɛtɛ kui, a naxan ti a bɛ. Na tɛmɛi fa a naxa Milo taa ti.

²⁵ Mangɛ Sulemani nu sɛrɛxɛ gan daaxie nun xanunteya sɛrɛxɛɛ bama sanya saxan jɛ yo jɛ sɛrɛxɛbade fari, a naxan yailan Alatala bɛ. A nu surayi bama sɛrɛxɛ ra sɛrɛxɛbade nde fari naxan nu na Alatala ya i. A Alatala xa hɔrɔmɔbanxi rapɔn.

²⁶ Mangɛ Sulemani kunkuie yailan nɛ Esiyon Geberi, Elata fɛ ma, baa dɛ ra naxan nu na Edon bɔxi ma.

²⁷ Mangɛ Xirami walikɛ ndee so nɛ Sulemani yi ra, naxee nu bakima na kunkuie kui Sulemani xa walikɛɛ sɛɛti ma. E nu kunkui wali kolon a fanyi ra.

²⁸ Na kunkuie siga nɛ Ofiri bɔxi ma xɛɛma kilo wulu fu nun naani tongode mangɛ Sulemani bɛ.

10

Seeba Mangɛ Ginɛ fafe Mangɛ Sulemani xɛɛbude

(Yudaya Mangɛ II 9:1-12)

¹ Seeba mangɛ ginɛ to Sulemani xili gbe mɛ Alatala xili xa fe ra, a naxa siga maxɔrinyi xɔrɔxɔɛ tide a ma.

² A naxa siga Darisalamu, a sanbase gbege xanin a xun ma jɔxɔmɛɛ fari alo labunde, xɛɛma, nun gɛmɛ tofanyie. A naxa a xa maxɔrinyi birin ti Sulemani ma.

³ Mangɛ Sulemani naxa a xa maxɔrinyie birin yaabi, na birin naxa sooneya a be.

⁴ Seeba mangɛ gine to ge Sulemani xa lonni tode, a nun a xa banxie a naxee ti,

⁵ a xa donsee, a xa walikɛe nun e wali ki, e xa dugie, e ludee, na fe birin naxa a de ixara.

⁶ A naxa a fala mangɛ be, «N fe naxee birin mexi n ma boxi ma i xa masenyie nun i xa lonni xa fe ra, na birin findixi nondi nan na.

⁷ Beenun n xa be to n yete ra, n mu la e xa masenyi ra. Kono yakosi n bara a kolon i xa lonni gbo dangife e naxan masenxi n be. I fe naxan birin tagi rabaxi n be nun i xa naafuli, na dangi i xili ra.

⁸ Nelexinyi na i xa mixie be, nellexinyi na i xa konyie be, barima e na i seti ma temui birin i xa lonni ramefe ra.

⁹ Tantui na i Marigi Alatala be, naxan hinnexi i ra, a fa i dɔxo Isirayila mangɛ kibanyi kui. I Marigi Ala na raba ne barima Isirayila rafan a ma abadan. A i findixi ne e xa mangɛ ra alako i xa e yamari tinxinyi nun nondi ra.»

¹⁰ A naxa xɛema kilo wulu naani fi mangɛ ma, a nun labunde gbege, nun geme tofanyie. Kabi na temui, Seeba mangɛ gine labunde xasabi naxan fi mangɛ Sulemani ma na nondon mu to Isirayila boxi ma sonon.

¹¹ Xirami nun Sulemani xa walikɛe naxee fa xɛema ra kelife Ofiri boxi ma, nee man naxa fa wuri nun geme tofanyie ra.

¹² Mangɛ naxa na wuri rawali Alatala xa horomobanxi sode de ra, a nun mangɛ xa banxi sode de ra. A man naxa na wuri rawali korae

yailanfe ra bæstibae bæ. Na wuri mooli mu nu toxi Yudaya sinden.

13 Mangɛ Sulemani naxa Seeba mangɛ ginɛ waxɔnse birin so a yi ra dangife a naxan nasanbaxi a ma. Na xanbi, a naxa gbilen a xa boxi ma, a tan nun a xa mixie.

*Mangɛ Sulemani xa naafuli
(Yudaya Mangɛ II 1:14-17, 9:13-28)*

14 Nɛ yo jɛ Sulemani nu xɛɛma kilo wulu moxɔɔɛn nun firin, kilo kɛmɛ senni tongo naani nun naani sɔtɔma,

15 bafe a naxan sɔtɔ yuleya duuti ra. A man nu xɛɛma nun gbeti sɔtɔma mangɛ nun gominae ra Arabu boxi ma.

16 Mangɛ Sulemani naxa soori makantase kɛmɛ firin yailan xɛɛma ra, kankan yailanxi xɛɛma kilo solofere nan na.

17 A man naxa soori makantase xunxuri kɛmɛ saxan yailan xɛɛma ra, kankan yailanxi xɛɛma kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui naxan xili falama Liban Fɔtɔn Banxi.

18 Mangɛ naxa kibanyi xungbe yailan sili jinyi ra, a fa xɛɛma fanyi maso a ma.

19 Santide senni nu na na kibanyi ma. A xanbi radigilinxi, belexɛ sade firin nu na a sɛɛtie ma, yetɛ masolixi firin fan nu na a sɛɛtie ma.

20 Yetɛ fu nun firin fan masolixi nu na santidee sɛɛtie ma, senni nu na yirefanyi ma, sennie nu na koola ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden.

21 Mangɛ Sulemani xa pɔoti birin nun Liban Fɔtɔn Banxi xa pileti birin nu yailanxi xɛɛma

nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma, a tide mu gbo a bɛ.

²² Kunkuie nu na mangɛ yi ra naxee nu sigama Tarasisi jɛ saxan yo jɛ saxan xɛɛma, gbeti, sili jinyi, kule, nun xɔni tofanyie tongode. Xirami xa walikɛɛ nu a malima na wali kui.

²³ Mangɛ Sulemani xa bannaya nun a xa lɔnni naxa gbo yɛ dangi bɔxi mangɛ birin na.

²⁴ Bɔxi mangɛ birin nu wama Sulemani xa lɔnni ramɛfe Ala naxan saxi a xaxili ma.

²⁵ Nee birin nu mangɛ sanbama gbeti, xɛɛma, dugie, geresosee, labundɛɛ, soe, nun sofalee ra jɛ yo jɛ.

²⁶ Sulemani naxa sɔɔri ragisee nun soe ragie malan. Sɔɔri ragise wulu keren kemɛ naani, nun soe ragie wulu fu nun firin nan nu na mangataa Darisalamu nun taa makantaxi gbetɛɛ.

²⁷ Mangɛ naxa a niya gbeti xa wuya Darisalamu dangife gɛmɛ xɔri ra. Wuri fanyi fan naxan xili sɛdiri naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxee na Sefela bɔxi ma.

²⁸ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa bɔxi nan ma. Mangɛ xa yulɛɛ nu sigama e tongode.

²⁹ E sɔɔri ragise sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi. E na mɔoli sara Xiti nun Arami mangɛɛ fan bɛ.

11

Sulemani gbilenfe Alatala fɔxɔ ra

¹ Mangɛ Sulemani naxa gine gbegbe dɔxɔ naxee mu findixi Isirayilakae ra, alɔ Firawuna xa

di ginɛ, Mowaba ginɛɛ, Amoni ginɛɛ, Edon ginɛɛ, Sidon ginɛɛ, nun Xiti ginɛɛ.

² Alatala nu bara a fala Isirayilakae bɛ na sie xa fe ra, «Wo naxa siga e xɔnyi, e fan naxa fa wo xɔnyi. Xa na mu, e wo bɔɛɛ ya rafindima nɛ e xa alae mabiri.» Kɔnɔ Sulemani tan bira na mixie nan fɔxɔ ra, ginɛɛ maxanufe ra.

³ A mangɛ di ginɛ kemɛ solofere nan dɔxɔ, a konyi ginɛ kemɛ saxan fan tongo. Na ginɛɛ naxa a bɔɛɛ mafindi.

⁴ A to fori, na ginɛɛ nu bara a bɔɛɛ birin mafindi ala gbɛtɛɛ ma, a mu bira a Marigi Alatala fɔxɔ ra alɔ a baba Dawuda.

⁵ Mangɛ Sulemani nu Sidonkae xa ala Asiteroti nun Amonikae xa ala Mɔlɔkɔ fan batuma.

⁶ Mangɛ Sulemani naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a mu a xui rakamali Alatala bɛ alɔ a baba Dawuda.

⁷ Na kui Sulemani naxa sɛrɛxɛbade yailan Mowaba xa ala Kemosi bɛ, a nun Amonikae xa ala Mɔlɔkɔ bɛ geya fari, naxan nu na Darisalamu ya ra.

⁸ A nu na mɔɔli rabama a xa ginɛɛ birin bɛ, naxee nu fatanxi si gbɛtɛɛ ra, naxee nu surayi nun sɛrɛxɛɛ bama e xa alae bɛ.

⁹ Alatala naxa xɔnɔ mangɛ Sulemani ma, barima a nu bara a kobe so Isirayila Marigi Alatala ra, naxan mini a ma sanya firin.

¹⁰ Alatala nu bara tɔnyi dɔxɔ ala gbɛtɛ batufe ra, kɔnɔ Sulemani mu Alatala xa yaamari suxu.

¹¹ Na kui Alatala naxa a fala Sulemani bɛ, «I to bara na mɔɔli raba, i mu bira n ma yaamarie fɔxɔ ra n naxee birin masen i bɛ, i n ma saate

kana, n i xa mangɛya bama nɛ i yi ra, n fa a so i xa konyi nde yi ra.

¹² Kɔnɔ i baba Dawuda xa fe ra, n mu na rabama i xa simaya kui, n mangɛya bama nɛ i xa di xɛmɛ yi ra.

¹³ N mu mangɛya birin bama a yi ra, n bɔnsɔɛ keren nan luma i xa di bɛ n ma konyi Dawuda xa fe ra, nun Darisalamu xa fe ra n naxan sugandixi.»

¹⁴ Alatala naxa Sulemani gerefana nde ramini, naxan nu xili Hadada. Edon mangɛ xa di nan nu a ra.

¹⁵ Dawuda Edon bɔxi gere tɛmɛi naxɛ, a xa sɔɔri mangɛ Yowaba nu bara te naa Isirayila sɔɔrie furee ragatade. Na tɛmɛi a man naxa Edon xɛmɛ birin faxa.

¹⁶ Yowaba nun a xa sɔɔrie naxa lu naa kike senni, han e gɛ xɛmɛ birin faxade

¹⁷ Hadada nun a baba xa konyi Edonka ndee nu bara e gi, e siga Misira. Na raba Hadada dimɛdi tɛmɛi nɛ.

¹⁸ E to keli Madiyan, e naxa siga Paran. E naxa mixie tongo mɛnni, e fa siga Misira Firawuna yire. Misira mangɛ naxa banxi so a yi ra, a a jɔxɔ sa a xa donse fe xɔn ma, a bɔxi fan fi a ma.

¹⁹ Hadada naxa rafan Firawuna ma, han a a xa mangɛ gine xunya fi a ma gine ra.

²⁰ Mangɛ gine Tapenesi xunya naxa di xɛmɛ bari a bɛ, naxan nu xili Genubati. Tapenesi na dɛ ba Firawuna xɔnyi nɛ, a fa lu mɛnni Firawuna xa die ya ma.

²¹ Hadada to a mɛ a Dawuda nun a xa sɔɔri mangɛ Yowaba bara faxa, a naxa a fala Firawuna bɛ, a xa dijɛ a ma a xa gbilen a xɔnyi.

²² Firawuna naxa a yaabi, «Munfe ra i wama gbilenfe i xɔnyi? I waxɔnfe birin na be.» A naxa a yaabi, «I nɔndi, kɔnɔ diɲɛ n xa gbilen.»

²³ Ala naxa gerefafa gbete ramini mangɛ Sulemani be, naxan findixi Eliyada xa di Reson na, naxan nu bara a gi kelife Soba mangɛ Hadadeseri xɔnyi,

²⁴ Dawuda nu na e gerefe temui naxe. Reson xa soorie nan malan a fe ma, e fa lu Damasi, e mangɛya soto menni.

²⁵ Reson nun Hadada findi Sulemani yaxuie nan na a xa simaya birin kui. Arami mangɛ Reson nu Isirayila jama xɔnxi.

²⁶ Nebati xa di Yerobowami nu kelixi Sereda ne Efirami boxi ma. A nga naxa findi kaape gine nde ra, naxan xili Seruya. A nu walima mangɛ Sulemani xa mixie ya ma, kɔnɔ mangɛ xa fe mu nu rafan a ma.

²⁷ Na rakeli yi fe nan ma: Mangɛ Sulemani nu na Milo tife, a nun a baba xa taa tete yire nde.

²⁸ Yerobowami to findi gbangbalanyi fanyi nan na, Sulemani naxa a findi teku wali xunyi ra Yusufu bɔnsɔɛ xun ma.

²⁹ Lɔxɔɛ nde Yerobowami naxa mini Darisalamu, a Annabi Ahiya Siloka li kira xɔn ma e doro. Donma xungbe neene nu ragoroxi namijɔnme ma.

³⁰ Annabi Ahiya naxa a xa donma neene ibɔɔ xuntun fu nun firin na,

³¹ a fa a fala Yerobowami be, «Xuntun fu tongo, barima Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi n be, «N fama ne mangɛya bade Sulemani yi ra, n fa bɔnsɔɛ fu sa i tan xa yaamari bun ma.

³² N bɔnsɔɛ keren luma nɛ Sulemani bun ma n ma konyi Dawuda xa fe ra nun Darisalamu xa fe ra, n taa naxan sugandixi Isirayila bɔnsɔɛ ya ma.

³³ N na rabama nɛ barima e bara e kobe so n na, e Sidɔn xa ala Asiteroti, nun Mowaba xa ala Kemosi, nun Amoni xa ala Mɔlɔkɔ batu. E mu e jɛrɛma n ma kira xɔn ma, e mu n ma yaamarie ratinmɛma alɔ Sulemani baba Dawuda a raba nɛ ki naxɛ.

³⁴ N mu mangɛya birin bama Sulemani yi ra, a xa lu mangɛya kui a xa simaya birin na n ma konyi sugandixi Dawuda xa fe ra, naxan bara n ma yaamarie nun n waxɔnfe rabatu.

³⁵ Kɔnɔ n mangɛya bama nɛ Dawuda xa di Sulemani yi ra, n bɔnsɔɛ fu fi i ma.

³⁶ N bɔnsɔɛ keren nan luma a xa di yi ra, alako n ma konyi Dawuda fɔxi xa lu Darisalamu abadan, n dennaxɛ sugandixi n xili xa fe ra.

³⁷ N i tongoma nɛ, n i findi mangɛ ra Isirayila xun na. I luma i waxɔnde nɛ.

³⁸ Xa i sa i tuli mati n na, xa i sa i jɛrɛ n ma kira xɔn, xa i sa wali n bɛ, i n ma yaamarie ratinmɛ, i n ma seriye rabatu, alɔ n ma konyi Dawuda a raba ki naxɛ, n luma nɛ i seeti ma temui birin, n i bɔnsɔɛ rasabatima nɛ, alɔ n naxan nabaxi n ma konyi mangɛ Dawuda bɛ, n Isirayila fima nɛ i ma.

³⁹ N mangɛ Dawuda bɔnsɔɛɛ rayaagima nɛ, kɔnɔ kude xa mu a ra.»»

⁴⁰ Mangɛ Sulemani naxa wa Yerobowami faxafe. Na nan a niya, Yerobowami naxa a gi, a sa a xunyi taxu Sisaki ra Misira mangɛ. A naxa lu menni han mangɛ Sulemani naxa faxa.

⁴¹ Sulemani xa taruxui dɔnxɔɛ, a fɔɛ nun a rapɔnyɪ, a sɛbɛxi Sulemani xa taruxui kui.

⁴² Sulemani xa mangɛya naxa bu jɛ tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma.

⁴³ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae sɛɛti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa lu a jɔxɔɛ ra.

12

Robowami nun Yerobowami (Yudaya Mangʻe II 10:1-15)

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakae birin nu malanxi naa, e xa a ti mangɛ ra.

² Nebati xa di Yerobowami naxa na fe mɛ Misira, a to a gi Sulemani ma a siga dennaxɛ.

³ Mixi ndee naxa a xili a xa fa Isirayila bɔxi ma. Yerobowami nun Isirayilakae birin naxa siga Robowami yire, e a fala a bɛ,

⁴ «I baba muxu suxu nɛ alɔ konyie. Yakɔsi tan, i xa nde ba muxu xa kote ra i baba naxan saxi muxu fari. Na kui muxu fama i xa yaamari rabatude.»

⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Nama naxa siga.

⁶ Mangɛ Robowami naxa marasi fen forie ra, naxee nu na a baba Sulemani fe ma a xa simaya kui, a fa e maxɔrin, «Wo marasi mundun fima n ma n nan n ma pama yaabima naxan na?»

⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama pama bɛ, xa i tin e waxɔnfe ra, xa i wɔyɛn fanyi fala e bɛ, e luma nɛ i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kɔnɔ Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanma booree maxɔrin a lanma a xa naxan naba.

⁹ A naxa e maxɔrin, «Wo marasi mundun fima n ma n na n ma jama yaabima naxan na, jama naxan n mayandima n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan saxi e fari.»

¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi jama yaabi yi ki, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan saxi e fari. I xa a fala e be, <N belexe sole lanmadi xungbo n baba tagi be.

¹¹ Yakɔsi, n baba xa kote xɔrɔxɔ a naxan dɔxɔ wo ma, n tan na xun masama ne. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun jama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.»

¹³ Mangɛ Robowami naxa e yaabi a xɔrɔxɔe ra, a mu forie xa marasi tongo.

¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N na n baba xa kote xɔrɔxɔe xun ma sama ne a naxan dɔxɔ wo ma. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.»

¹⁵ Na kui, mangɛ mu tin a tuli matide jama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di Yerobowami be Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mangɛ mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi, «Munse na won nun Dawuda bɔnsɔe tagi? Ke mu na muxu be Yisayi xa die tagi. Isirayila xa gbilen e xɔnyi.

Yakosi Dawuda, i xa mɛɛni i xa banxi ma i yetɛ ra.»

Na kui, Isirayila birin naxa gbilen e xɔnyi.

¹⁷ Isirayilaka naxee nu sabatixi Yudaya taae kui, nee naxa lu Robowami xa yaamari bun ma.

¹⁸ Na dangi xanbi, mangɛ Robowami naxa Adorami xɛɛ, naxan jɛngi nu saxi tekɛ wali xɔn ma, kɔnɔ Isirayilakae naxa a magɔnɔ han a faxa. Mangɛ Robowami naxa a gi keren na sigafe ra Darisalamu a xa sɔɔri ragise kui.

¹⁹ Isirayila Dawuda xabile matandi na ki nɛ. Han to e mu lanxi.

²⁰ Isirayilaka birin to a mɛ a Yerobowami bara fa, e naxa e malan, e a xili, e a findi mangɛ ra Isirayila birin xun ma. Yudaya nan keren sa Dawuda bɔnsɔɛ dɛ ra.

²¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ sɔɔrie malan, geresoe fanyi wulu kɛmɛ tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mangɛya bun ma.

²² Kɔnɔ Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya bɛ,

²³ «A fala Sulemani xa di Robowami bɛ, Yudaya mangɛ, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin bɔxi ma,

²⁴ Alatala xa masenyi nan yi ki: <Wo naxa te de sigafe ra won ngaxakerenyie gere. Wo birin xa gbilen wo xɔnyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.» E naxa Alatala xa masenyi rabatu, e naxa gbilen, e mu siga Yerobowami gere de sɔnɔn.

25 Yerobowami naxa Sikemi taa ti Eframi geyae yire, a sabati naa. Na dangi xanbi, a man naxa siga, a Peniyeli ti.

26 Yerobowami naxa a fala a bɔɲɛ ma, «Tɛmunde yi jama fama gbilende, e lu Dawuda bɔnsɔɛ xa yaamari bun ma,

27 xa e luma te ra sɛrɛxɛɛ bade Alatala xa banxi kui Darisalamu. Yi jama bɔɲɛ ya fama nɛ rafindide e marigi Robowami Yudaya mangɛ ma, e n tan faxa, e fa gbilen Yudaya mangɛ Robowami ma.»

28 A to gɛ marasi fende, mangɛ naxa ninge misaali firin yailan xɛɛma ra, a fa a fala jama bɛ, «Wo xa sigɛ Darisalamu mu lanma sɔnɔn. Isirayila, wo xa alae nan yi ki naxee wo ramini Misira bɔxi ma.»

29 A naxa keren ti Beteli, a keren ti Dana.

30 Na nan findixi yunubi ra e bɛ. Nama nu luma siga ra na kuyee batude Beteli, xa na mu a ra Dana.

31 Yerobowami naxa salidee ti yire itexi, a fa mixie ti sɛrɛxɛdubɛ ra naxee mu findi Lewi die ra.

32 Yerobowami naxa sali nde raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde ra, alɔ sali naxan mɔɔli nu rabama Yudaya. A yetɛ yati naxa sɛrɛxɛɛ ba na kuye ninge daaxie bɛ, a naxee yailan Beteli. A naxa sɛrɛxɛdubɛɛ dɔxɔ Beteli na salide yiree, a naxee ti geyae kɔn.

33 A naxa sɛrɛxɛɛ ba na salide kui, a naxan yailan Beteli. A na raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde nɛ. A nu bara na kike sugandi a yetɛ kan waxɔnki ra. A naxa sali xungbe

raba Isirayilakae be, a surayi gan serexe ra Beteli serexebade fari.

13

Namijonme xa masenyi Yerobowami be

¹ Alatala xa xera nde naxa fa Beteli kelife Yudaya boxi ma. Yerobowami nu tixi serexebade fari, a na surayi ganfe serexe ra.

² Alatala xa xera naxa a xui ite serexebade a xoxoxo ra a Alatala xa masenyi fala a xui itexi ra. A naxe, «Serexebade, serexebade! Alatala xa masenyi nan ya: <Di xeme nde barima ne mange Dawuda bonsoe ya ma, a xili Yosiya. A i xa serexedubee findi serexe ra i fari, naxee surayi bama serexe ra salide geyae fari. Mixi xorie nan yati ganma i fari!»»

³ Na loxo a naxa tonxuma fi e ma, a naxa a fala e be, «Tonxuma nan ya alako wo xa a kolon a n tan Alatala xui yati nan falaxi wo be. Yi serexebade fama ne ibode, a xube ibogonma boxi ma.»

⁴ Mange Yerobowami to Ala xa xera xa masenyi me, a naxan fala a xui itexi ra Beteli serexebade xa fe ra, a naxa a belexe itala na serexebade fari, a fa a fala, «Na xeme suxu.» A to na raba, a belexe naxa xoxoxo a ra, a mu no a ramaxade sonon.

⁵ Na serexebade naxa iboo keren na, a xube naxa ibogon boxi ma, alo Alatala xa xera a fala ki naxe.

⁶ Na kui mange naxa a fala Ala xa xera be, «I Marigi Alatala maxandi n be, alako n belexe xa yalan.» Ala xa xera naxa Ala maxandi a be, Yerobowami belexe naxa yalan alo a singe.

7 Mangɛ naxa a fala Ala xa xɛɛra bɛ, «Fa n xɔnyi i xa i malabu, n buɲa nde fima i ma.»

8 Ala xa xɛɛra naxa mangɛ yaabi, «Hali i naafuli gbegbe fima n ma, n mu soma i xɔnyi. N mu sese donma, n mu sese minma be,

9 barima Alatala n yamarixi yi nan na, «I naxa sese don, i naxa sese min na yire. I xa gbilen i xɔnyi kira gbɛtɛ ra.»»

10 A naxa gbilen kira gbɛtɛ ra, a mu gbilen kira ra a fa naxan xɔn ma a singe.

11 Namijɔnmɛ xɛmɔxi nde nu na Beteli taa kui. A xa di nde naxa na fe ya maxaran a bɛ, Ala xa xɛɛra naxan birin naba Beteli na lɔxɔɛ, nun a wɔyɛnyi naxee fala mangɛ bɛ. A xa di to gɛ na fe birin masende a bɛ,

12 a naxa a tan nun a xunyaɛ maxɔrin, «A gbilen kira mundun na?» A xa die nu bara a kolon na xɛɛra gbilen kira naxan na. E to na fala e baba bɛ,

13 a naxa a fala e bɛ, «Wo fa n ma sofale ra.» E to a yailan, a naxa te a fari,

14 a bira Ala xa xɛɛra fɔxɔ ra, han a sa a li wuri nde bun ma.

A naxa a fala a bɛ, «Ala xa xɛɛra na i tan nan na naxan keli Yudaya?» A naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra.»

15 Namijɔnmɛ xɛmɔxi naxa a fala a bɛ, «Won xa gbilen n xɔnyi, won xa won dɛge.»

16 Ala xa xɛɛra naxa a yaabi, «N mu nɔma gbilende, n mu nɔma sode i xɔnyi. N mu sese donma, n mu sese minma yi yire,

17 barima Alatala a masenxi nɛ n bɛ, «I naxa sese don, i naxa sese min, i naxa gbilen kira ra i fa fama faxi naxan xɔn ma.»»

¹⁸ Xɛmɔxi naxa a fala a bɛ, «N tan fan findixi namijɔnmɛ nan na alo i tan. Malekɛ nde nan goroxi n ma, a Ala xa masenyi ti n bɛ, a falafe ra, «Na mixi ragbilen i xɔnyi, a xa a dɛge, a xa a min.» A nu wule nan falafe a bɛ.

¹⁹ Na kui Ala xa xɛɛra naxa gbilen, e naxa e dɛge, e naxa e min.

²⁰ E nu dɔxɔxi teebili ra tɛmui naxɛ, Ala xa masenyi naxa goro na namijɔnmɛ xɛmɔxi ma,

²¹ a naxa a xui ite Ala xa xɛɛra bɛ naxan keli Yudaya bɔxi ma. A naxa a fala a bɛ, «Ala xa masenyi nan ya: «I to i Marigi Alatala xa yaamari matandi, i mu a xui suxu,

²² a falafe ra i naxa sese don, i naxa sese min be, i fure mu ragatama i benbae xa gaburi yire.»

²³ Ala xa namijɔnmɛ to gɛ a dɛgedɛ, na xɛmɔxi naxa fa a xa sofale ra alako boore xa siga.

²⁴ A to siga, a xa biyaasi kui yetɛ nde naxa dutun a ma kira xɔn ma, a a faxa. A fure naxa sa kira xɔn ma, a xa sofale nun na yetɛ naxa ti a fɛ ma.

²⁵ Dangi mixie naxa a fure to kira dɛ ra, yetɛ tixi a fɛ ma. E to Beteli li, namijɔnmɛ xɛmɔxi nu na dennaxɛ, e naxa na fe fala mixie bɛ.

²⁶ Namijɔnmɛ xɛmɔxi naxan Ala xa xɛɛra ragbilen a xɔnyi a to na fe mɛ, a naxa a fala, «Na Ala xa xɛɛra nan a ra, naxan Alatala xa yaamari matandixi. Alatala bara a niya yetɛ xa a ibɔɔ, a xa a faxa, alo a masenxi a bɛ ki naxɛ.»

²⁷ Na tɛmui a naxa a fala a xa die bɛ, «Wo fa n ma sofale ra.» E naxa na raba.

²⁸ A to siga, a naxa Ala xa xɛɛra fure to kira xɔn ma, yetɛ nun sofale tixi a fɛ ma. Yetɛ mu fure donxi, a mu sofale ibɔɔxi.

²⁹ Namijɔnme xemɔxi naxa Ala xa xɛɛra fure tongo, a a sa a xa sofale fari, a gbilen a ra. Namijɔnme xemɔxi naxa a raso taa kui, a a kasange, a a xa ɲɔn fe raba.

³⁰ A to a fure sa gaburi kui, a naxa a fala, «N ngaxakerenyi, i nu tɔɔɔ.»

³¹ Na to ba a ra, xemɔxi naxa a fala a xa die bɛ, «N na faxa, wo xa n sa yi gaburi kui Ala xa xɛɛra fure saxi dɛnnaxɛ. Wo xa n xɔrie sa a xɔrie fɛ ma.

³² A naxan fala Alatala xili ra Beteli nun yi sɛrɛxɛbade naxee na geyae ma Samari bɔxi ma, a fama nɛ kamalide.»

³³ Na fee to dangi, Yerobowami mu gbilen a xa fe ɲaaxie fɔxɔ ra. A mixi mɔɔli birin ti sɛrɛxɛdubɛ ra na salidee kui geyae fari, naxee na tin na ra.

³⁴ Na nan findi Yerobowami bɔnsɔɛ xa yunubi ra. Ala e sɔnto nɛ, a e fa e ralɔɛ dunija ma.

14

Yerobowami xa mangeya rapɔnyɪ

¹ Na tɛmui Yerobowami xa di Abiya naxa fura.

² Yerobowami naxa a fala a xa gine bɛ, «I xa i maxiri kɛɲa nde ra, alako mixi naxa a kolon a Yerobowami xa gine nan i ra. I siga Silo Annabi Abiya xɔn ma, naxan a fala n bɛ, a n findima nɛ yi bɔxi mangɛ ra.

³ I xa taami fu, se ɲɔxunme ndee, nun kumi nde xanin a xɔn. A a falama nɛ i bɛ, fe naxan fama won ma di lide.»

⁴ Yerobowami xa gine naxa a raba na ki, a naxa siga Silo, a sa so Ahiya xɔnyi. Ahiya nu bara fori, a ya mu nu se igbema sɔnɔn.

⁵ Alatala nu bara a fala Ahiya bɛ, «Yerobowami xa gine nan fafe yi ki, a faxi i maxɔrinde a xa di xa fe ma, barima na mu yalanxi. I xa n ma masenyi ti a bɛ. A fama gundo ki nan ma, alako mixi mu a kolonma ki naxɛ Yerobowami xa gine na a ra.»

⁶ Ahiya to a sanyi xui mɛ a bara makɔrɛ naadɛ ra, a naxa a fala a bɛ, «So, Yerobowami xa gine. I faxi a gundo ki ma munfe ra? Masenyi xɔrɔxɔɛ nan yi ra i bɛ.

⁷ Siga, i sa a fala Yerobowami bɛ, Isirayila Marigi Alatala naxɛ, <N bara i xa fe ite pama tagi, n bara i ti mangɛ ra n ma pama Isirayila xun ma,

⁸ n bara mangɛya ba Dawuda bɔnsɔɛ yi ra, n a fi i tan ma. Kɔnɔ i mu luxi alɔ n ma konyi Dawuda, naxan n ma seriye rabatu, a bira n fɔxɔ ra a bɔpɛ birin na n waxɔnfe rabade.

⁹ I wali ki paxu dangi mixi birin na. I bara n naxɔnɔ i xa kuyee batufe ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. I bara i kobe raso n na.

¹⁰ Na nan a toxi, n gbaloe ragoroma i tan Yerobowami bɔnsɔɛ, i xa konyie, nun i xa mixi xɔreyaxie ma. E birin sɔntoma nɛ. N fe paxi bama nɛ wo tagi, alɔ gine banxi makɔma ki naxɛ.

¹¹ Yerobowami bɔnsɔɛ naxan na faxa taa kui, baree nan na fure donma. Naxan na faxa wula i, xɔnie nan na donma.> Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² Ahiya man naxa a fala na gine bɛ, «Yakɔsi i xa gbilen i xɔnyi. I nɛfɛ i sanyi ti taa kui, wo xa

di faxama nɛ.

¹³ Isirayilakae birin a ɲon fe raba, e a ragata gaburi kui. A keren nan sama gaburi kui Yerobowami xa denbaya ya ma, barima a keren nan fe fanyi rabaxi Isirayila Marigi Alatala bɛ Yerobowami xa mixie tagi.

¹⁴ A gbe mu luxi sɔnɔn Alatala xa fa mangɛ dɔxɔ Isirayila xun ma Yerobowami ɲɔxɔɛ ra.

¹⁵ Alatala xa xɔnɛ sinma nɛ Isirayila ma, alɔ foye xungbe sinma kalee ma xure dɛ ra ki naxɛ. A Isirayila talama nɛ yi bɔxi fanyi ma, a naxan fi a benbae ma, a fa e rayensen yɛ xure kiri ma, barima e bara kuyee yailan.

¹⁶ A Isirayila sama nɛ a yaxuie bɛlɛxɛ i yunubi xa fe ra, Isirayila naxan naba Yerobowami fɔxi ra.»

¹⁷ Yerobowami xa ginɛ naxa siga. A to so Tirisa, a bara makɔrɛ naadɛ ra a xɔnyi, a xa di naxa faxa.

¹⁸ E naxa a ragata, Isirayila birin fa a ɲon fe raba, alɔ Alatala a masen ki naxɛ a xa konyi Annabi Ahiya bɛ.

¹⁹ Yerobowami xa taruxui dɔnxɔɛ na Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui. A xa gereɛ nun a xa mangɛya xa fe birin sebɛxi a kui.

²⁰ Yerobowami mangɛya raba nɛ ɲɛ mɔxɔɲɛn nun firin. Na temui a naxa faxa, a xa di xɛmɛ Nadabo naxa ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

²¹ Sulemani xa di Robowami findi Yudaya mangɛ ra temui naxɛ, a xa simaya nu na ɲɛ tongo naani nun keren. A ɲɛ fu nun solofere mangɛya nan naba Darisalamu, Alatala taa naxan sugandi

a xili xa fe ra Isirayila bɔnsɔɛ birin tagi. A nga Amonika nu xili nɛ Naama.

²² Yudayakae fan naxa Alatala raxɔnɔ e xa yunubie ra, e benbae mu nu darixi naxee mɔoli ra.

²³ E fan naxa sɛrɛxɛbadee yailan yire itexi birin fari wurie fɛ ma, e fa gɛmɛ masolixie nun Aseri wuri masolixie ti naa.

²⁴ Langoee fan nu na naa. E nu fe jaaxie rabama na sali mɔoli kui, alɔ sie, Ala naxee kerɩ na bɔxi ma, nee nu a rabama ki naxɛ beenun Isirayilakae xa sabati naa.

²⁵ Na bara a niya Robowami xa mangɛya jɛ suuli nde ra, Misira mangɛ Sisaki xa Darisalamu gere.

²⁶ A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mangɛ xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee maso xɛɛma ra.

²⁷ Mangɛ Robowami naxa e jɔxɔɛ yailan yɔxui ra, a e taxu sɔori mangɛ ra naxee mangɛ xa banxi naadeɛ makantama.

²⁸ Mangɛ nu sigama Ala xa banxi kui tɛmɩ naxɛ, sɔorie nu na wure lefae rawalima. Mangɛ na gbilen, e man fa na wure lefae ragbilen sɔori banxi kui.

²⁹ Robowami xa taruxui dɔnxɔɛ sɛbɛxi Yudaya mangɛɛ xa taruxui nan kui.

³⁰ Tɛmɩ birin, Robowami nun Yerobowami nu luma e boore gere ra.

³¹ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a benbae sɛɛti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Abiya naxa ti a jɔxɔɛ ra. A nga Amonika nu xili nɛ Naama.

15

Abiyami findife Yudaya mangɛ ra (Yudaya Mangɛe II 13:1-22)

¹ Yerobowami xa mangɛya jɛ fu nun solo-masaxan nde ra, Nebati xa di Abiyami naxa ti mangɛ ra Yudaya.

² A xa mangɛya bu nɛ jɛ saxan Darisalamu. A nga nu xili nɛ Maaka, Abisaalon xa di.

³ A fan naxa bira yunubi fee fɔxɔ ra, a baba nu naxee rabama. A bɔjɛ birin mu nu na a Marigi Alatala bɛ, alɔ a benba Dawuda gbe nu na ki naxɛ.

⁴ Kɔnɔ Alatala naxa a ti mangɛ ra Darisalamu a baba Dawuda xa fe ra,

⁵ barima Dawuda nu bara Alatala waxɔnfe raba, a bira a xa seriyɛ fɔxɔ ra a xa dunijɛigiri birin kui, fo Uri Xitika xa fe.

⁶ Robowami nun Yerobowami nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

⁷ Abiyami xa taruxui dɔnxɔɛ sɛbɛxi Yudaya mangɛe xa taruxui kui. Abiyami nun Yerobowami nu e boore gerema temui birin.

⁸ A naxa laaxira, e a ragata a benbae sɛeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra.

Asa findife Yudaya mangɛ ra (Yudaya Mangɛe II 14:1-2, 15:16-16:6,11-14)

⁹ Isirayila mangɛ Yerobowami xa mangɛya jɛ mɔxɔjɛn nde ra, Asa naxa ti mangɛ ra Yudaya.

¹⁰ A jɛ tongo naani nun keren nan naba mangɛya kui Darisalamu. A nga nu xili nɛ Maaka, Abisaalon xa di.

¹¹ Asa naxa Ala waxɔnfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxɛ.

¹² A naxa kuye fe kana, a babae naxee folo, a langoee keru na sɛrɛxɛbadee xun ma.

¹³ A naxa mangɛ ginɛ binyɛ ba a nga Maaka ma, barima a nu Asera kuye batuma. A naxa na kuye rabira, a a gan, a a xube woli Sediron xure kui.

¹⁴ Hali Asa bɔpɛ birin to nu na Alatala nan bɛ a xa simaya birin kui, a mu gɛ kuye sɛrɛxɛbadee birin kanade yire itexie Yudaya bɔxi ma.

¹⁵ Asa naxa xɛɛma, gbeti, nun se fanyie raso Alatala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee ba Alatala bɛ.

¹⁶ Asa nun Isirayila mangɛ Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

¹⁷ Isirayila mangɛ Baasa naxa te Yudaya gere xili ma. A naxa Rama taa ti, alako a xa kira ibolon Yudaya mangɛ Asa ya ra.

¹⁸ Asa naxa gbeti nun xɛɛma tongo Alatala xa banxi nun mangɛ xa banxi kui, a a so xɛɛrae yi ra, a e xɛɛ Damasi taa, Arami mangɛ Ben Hadada yire yi masenyi ra:

¹⁹ «Won xa saatɛ xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki naxɛ. Sanbase nan ya, xɛɛma nun gbeti. Saatɛ kana naxan na i nun Isirayila mangɛ Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

²⁰ Ben Hadada naxa tin mangɛ Asa xa masenyi ra. A naxa a xa soori xunyie xɛɛ Isirayila taaɛ suxude. E naxa Iyono, Dana, Abeli Beti Maaka, Kinereti, nun Nafatali bɔxi suxu.

²¹ Baasa to na fe mɛ, a naxa Rama tife wali rati, a lu Tirisa taa kui.

²² Na wali to ti, mangɛ Asa naxa Yudayakae birin xili, e xa fa tekun gɛmɛe nun wurie tongode Baasa nu naxee rawalima Rama. E naxa na birin xanin, e a rawali Geba nun Misipa tife ra.

²³ Asa xa taruxui dɔnxɔɛ, a xa gereɛ xa fe, a xa taa tife xa fe, nun a xa fe birin seɓexi Yudaya nun Isirayila mangɛe xa taruxui kui. Asa to fori, fure nde naxa a sanyie suxu.

²⁴ Asa naxa laaxira. E naxa a ragata gaburi kui a benba Dawuda xa taa a benbae fe ma. A xa di Yehosafati naxa ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra.

Nadabo findife Isirayila mangɛ ra

²⁵ Yerobowami xa di Nadabo naxa ti Isirayila mangɛ ra Yudaya mangɛ Asa xa mangɛya jɛ firin nde ra. Nadabo naxa mangɛya xanin jɛ firin Isirayila bɔxi ma.

²⁶ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a a jɛɛɛ a baba xa kira xɔn ma, naxan a niya Isirayila xa yunubi raba.

²⁷ Ahiya xa di Baasa, fatanfe Isakari bɔnsɔɛ ra, naxa yanfantɛya maxiri a xun ma. Baasa naxa a faxa Gibɛton, a tan Nadabo nun Isirayilakae nu na Filisitakae gerefe temui naxe.

²⁸ Baasa a faxa Yudaya mangɛ Asa xa mangɛya jɛ saxan nde nɛ, a ti Isirayila mangɛ ra a jɔxɔɛ ra.

²⁹ A to findi mangɛ ra, a naxa Yerobowami bɔnsɔɛ birin faxa. A mu keren lu, a e birin sɔntɔ nɛ, alɔ Alatala nu bara a masen ki naxe Annabi Ahiya saabui ra, naxan nu na Silo.

³⁰ A faxa Yerobowami xa yunubi nan ma fe ra, naxan a niya Isirayila fan xa e kobe raso e Marigi Alatala ra.

³¹ Nadabo xa taruxui dɔnxɔɛ nun a fe naxan birin naba, na seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

³² Asa nun Isirayila mangɛ Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

Baasa findife Isirayila mangɛ ra

³³ Yudaya mangɛ Asa xa mangɛya nɛ saxan nde ra, Ahiya xa di Baasa naxa ti Isirayila mangɛ ra Tirisa. A bu nɛ mangɛya kui nɛ mɔxɔɾɛn nun naani.

³⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira Yerobowami xa kira fɔxɔ ra, naxan a niya Isirayila fan xa yunubi raba.

16

Baasa xa mangɛya

¹ Alatala naxa yi masenyi ragoro Xanani xa di Yehu ma Baasa bɛ:

² «N bara i tongo dunɪna bende fupɪ fari, n i findi n ma nama xa mangɛ ra. Kɔnɔ i tan bara bira Yerobowami xa kira fɔxɔ ra, i n ma Isirayila nama ti yunubi rabafe ra, naxan bara n naxɔnɔ a naaxi ra.

³ Na kui n i tan Baasa bama nɛ mangɛ ra, alo gine a xa banxi kui makɔma ki naxe. N i bɔnsɔɛ luma nɛ, alo n Nebati xa di Yerobowami bɔnsɔɛ luxi ki naxe.

⁴ Baasa bɔnsɔɛ naxan na faxa taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxa wula i, xɔnie nan na donma.»

⁵ Baasa xa taruxui dɔnxɔɛ nun a xa gere ki fanyi, birin seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

⁶ Baasa naxa laaxira, a naxa ragata Tirisa. A xa di Ela naxa ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

⁷ Alatala a xa masenyi ti nɛ Baasa nun a bɔnsɔɛ bɛ, Xanani xa di Annabi Yehu saabui ra. Na masenyi ti a xa fe ɲaaxie nan ma fe ra, naxee mu rafanxi Alatala ma. A nu bara maniya Yerobowami bɔnsɔɛ ra, a naxan sɔntɔ.

Ela findife Isirayila mangɛ ra

⁸ Asa xa mangɛya ɲɛ mɔxɔɲɛn nun senni nde ra, Baasa xa di Ela naxa ti Isirayila mangɛ ra. A xa mangɛya bu nɛ ɲɛ firin.

⁹ Simiri, a xa sɔɔri mangɛ nde, naxan nu findixi a xa sɔɔri ragisee sɛɛti keren xunyi ra, naxa yanfanteya xiri a xun. Lɔxɔɛ nde Ela nu na Tirisa a siisife Arisa xɔnyi, naxan findi na mangɛ xa banxi kante ra.

¹⁰ Simiri naxa so naa, a a faxa. Yudaya mangɛ Asa xa mangɛya ɲɛ mɔxɔɲɛn nun solofere nde ra, Simiri naxa ti Isirayila mangɛ ra Ela ɲɔxɔɛ ra.

¹¹ A to findi mangɛ ra, a naxa dɔxɔ kibanyi, a Baasa bɔnsɔɛ birin faxa nɛ. A mu na xa mixi yo lu, na boore nde ba, na ɲɔxɔɛ ba.

¹² Simiri Baasa bɔnsɔɛ birin sɔntɔ nɛ, alɔ Alatala a masen ki naxɛ Baasa xili ma Annabi Yehu saabui ra.

¹³ Baasa nun a xa di Ela faxa e xa yunubi fufafue nan ma fe ra, e Isirayila Marigi Alatala raxɔnɔxi naxee ra.

¹⁴ Ela xa taruxui dɔnxɔɛ birin sebɛxi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

Simiri findife Isirayila mangɛ ra

¹⁵ Yudaya mangɛɛ Asa xa mangɛya jɛ mɔxɔɛn nun solofere nde ra, Simiri naxa mangɛya raba xi solofere bun ma Tirisa. Isirayila jama nu na Gibɛtɔn Filisitakae gerede.

¹⁶ Nama to a mɛ, a Simiri bara mangɛ yanfa, a a faxa, e naxa sɔɔri xunyi Omiri ti Isirayila mangɛ ra keren na.

¹⁷ Na temui Omiri nun Isirayila sɔɔrie naxa keli Gibɛtɔn, e sa Tirisa rabilin.

¹⁸ Simiri to a to, taa birin nabilinxi, a naxa so mangɛ banxi kui, a na gan a yetɛ xun ma.

¹⁹ A faxa a xa yunubie nan ma fe ra, naxee nu bara Alatala raxɔnɔ. A nu bara bira Yerobowami xa kira fɔxɔ ra, a a niya Isirayila jama fan xa yunubi raba.

²⁰ Simiri xa taruxui dɔnxɔɛ nun a xa yanfanteya sebɛxi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

Omiri findife Isirayila mangɛ ra

²¹ Na temui Isirayila jama sɛɛti nu wama Ginati xa di Tibini tife mangɛ ra, boore sɛɛti nu wama Omiri nan xɔn.

²² Nama sɛɛti naxan nu na Omiri fɔxɔ ra, nee naxa nɔ Ginati xa di Tibini xa jama ra. E naxa Tibini faxa, e Omiri ti mangɛ ra.

²³ Yudaya mangɛɛ Asa xa mangɛya jɛ tongo saxan nun keren nde ra, Omiri naxa findi Isirayila mangɛ ra, a bu na kui jɛ fu nun firin. A to gɛ jɛ senni rabade Tirisa,

²⁴ a naxa Samari geya sara Semeri ma gbeti kilo tongo solofere ra. A naxa taa ti naa fari, a na taa xili sa Samari, barima na geya kanyi nu xili nɛ Semeri.

²⁵ Omiri nu fe jaaxie rabama, naxee mu rafan Alatala ma. A xa fe jaaxie nu dangi Isirayila mangɛ singee gbee ra.

²⁶ A Nebati xa di Yerobowami foxi birin naba ne, a a niya Isirayila nama fan xa e Marigi Alatala raxoɔ e xa fe fufafue ra.

²⁷ Omiri xa taruxui, nun a xa gere ki fanyi, na birin seɓexi Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

²⁸ Omiri naxa laaxira, a ragata a benbae seeti ma Samari. A xa di Akabu naxa ti mangɛ ra a joxoe ra.

Akabu findife Isirayila mangɛ ra

²⁹ Yudaya mangɛ Asa xa mangɛya je tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Omiri xa di naxa findi Isirayila mangɛ ra. A bu ne mangɛya kui Isirayila xun ma Samari je moxoren nun firin.

³⁰ Akabu naxa fe jaaxie raba, naxee mu rafan Alatala ma, dangi mangɛ singee ra.

³¹ Bafe Nebati xa di Yerobowami xa yunubi ra, a naxa Sidon mangɛ Etibaali xa di Yesabela fan tongo gine ra, a fa na xa kuye Bali batu, a a xinbi sin na bun ma.

³² A naxa serexebade yailan Bali kuye be Bali xa banxi kui, naxan nu tixi Samari.

³³ Akabu naxa Aseri wuri masolixie fan yailan, naxee nu xili Asera. Akabu naxa Alatala raxoɔ na fe moolie ra, dangife Isirayila mangɛ singee ra.

³⁴ A xa waxati, Xiyeli Betelika naxa gbilen Yeriko taa ti ra. A naa ti folo a xa di singe Abirami sare nan na, a wali rajon naadɛ tife nan ma a xa di Segubu sare ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Nunu xa di Annabi Yosuwe saabui ra.

17

Annabi Eliya

¹ Eliya Tisibeka, naxan findi Galadi bɔxi mixi nde ra naxa a fala mangɛ Akabu bɛ, «N xa a fala i bɛ Isirayila Marigi Alatala xili ra, n naxan nabatuma, toofare tunɛ nun xini yo mu fama, fo n Ala maxandi.»

² Alatala yi nan masen Annabi Eliya bɛ,

³ a naxɛ, «Keli be, i xa siga sogetede biri ra, i sa i nɔɔxun Keriti xure yire.

⁴ I xure ye nan minma, n donse rasanbama nɛ i ma xaxae saabui ra.»

⁵ A naxa siga, a a raba alɔ Alatala a fala a bɛ ki naxɛ, a sa sabati Keriti xure yire Yurudɛn sogetede biri.

⁶ Xaxae nu fama taami nun sube ra a xɔn ma gɛɛsɛgɛ nun nunmare. A nu xure ye nan minma.

⁷ Kɔnɔ tɛmɛi nde to dangi, na xure naxa xɔri, barima tunɛ mu nu fama na bɔxi ma na waxati.

⁸ Na tɛmɛi Alatala naxa a masen a bɛ, a naxɛ,

⁹ «Keli, i xa siga Sarepeta naxan na Sidɔn bɔxi ma. I xa lu naa. N bara yaamari fi kaɔɔɛ gine nde ma, a xa i balo.»

¹⁰ A naxa keli, a siga Sarepeta. A to so na taa kui, a naxa kaɔɔɛ gine nde to, a yege matongofe. A naxa na gine xili, a a fala a bɛ, «Yandi, n ki ye ra n xa a min.»

¹¹ Gine to nu sigafe ye fɔxɔ ra a bɛ, a man naxa a xili, a a fala a bɛ, «Yandi, i xa fa taami xuntunyi fan na n bɛ.»

¹² Gine naxa a yaabi, «N xa a fala i bɛ i Marigi Alatala xili ra, taami yo mu na n yi ra, fo farin pɔɔti ya keren, a nun ture dondoronti kundi kui.

N na yege di matongofe na nan ma, n xa sa na yailan n tan nun n ma di bɛ. Muxu na gɛ na donde, muxu fama faxade nɛ.»

¹³ Eliya naxa a fala a bɛ, «Hali i mu gaaxu, sa a raba alɔ n a falaxi i bɛ ki naxɛ. Kɔnɔ i naxan nabama, i xa n ma taami nan singe yailan, i fa a ra. Na dangi xanbi, i xa i gbe nun i xa di gbe yailan.

¹⁴ Isirayila Marigi Alatala a masen nɛ, <Farin mu jɔnma pɔɔti kui, ture mu jɔnma kundi kui, beenun Alatala tune rafama bɔxi ma temui naxɛ.>»

¹⁵ Na kui gine naxa siga, a a raba alɔ Alatala a yamarixi ki naxɛ Annabi Eliya saabui ra. Na waxati bun ma baloe nu na a tan, a xa di, nun Annabi Eliya yi.

¹⁶ Farin mu nu jɔnma pɔɔti kui, ture mu nu jɔnma kundi kui alɔ Alatala a masen ki naxɛ Annabi Eliya saabui ra.

¹⁷ Na fee to dangi, na kaajɛ gine xa di naxa fura. Na fure senbɛ naxa gbo, han a jɛngi naxa jɔn a fate i.

¹⁸ Gine naxa a fala Annabi Eliya bɛ, «Munse na won tagi, i tan Ala xa mixi? I faxi nɛ n xɔnyi i xa fa n natu n ma yunubie ra, i man xa n ma di faxa?»

¹⁹ Eliya naxa a yaabi, «I xa di so n yi ra.» A naxa dimɛdi tongo a nga yi ra, a a xanin a xa konkoe kui naxan nu na banxi kui koore kɔn na. A to a sa sade ma,

²⁰ a naxa Alatala maxandi a bɛ, a naxɛ, «N Marigi Alatala, i wama n yatigi kaajɛ gine tɔɔrofe yi ki nɛ, a xa di xa faxa?»

²¹ A naxa a yɛtɛ itala dimɛdi fate fari sanya saxan, a Alatala maxandima a falafe ra, «N Marigi Alatala, n bara i maxandi, i xa yi di jɛngi ragbilen a fate i.»

²² Alatala naxa Annabi Eliya xa maxandi suxu, dimɛdi jɛngi naxa gbilen a fate i.

²³ Eliya naxa a tongo, a goro a ra a nga xɔn, a a fala a bɛ, «I xa di mato, a kisixi.»

²⁴ Gine naxa a fala Eliya bɛ, «Yakosi n bara a kolon a Ala xa mixi nan i ra, naxan Alatala xa masenyi tinxinxi masenma.»

18

Annabi Eliya nun Mangɛ Akabu

¹ Temui xɔn to kuya, Alatala naxa a masen Annabi Eliya bɛ a jɛ saxan nde ra, a naxɛ, «Siga Akabu yire, n tune rafama nɛ bɔxi ma fa.»

² Eliya naxa siga Akabu yire.

³ Kaame nu bara sɛnbɛ sɔto Samari bɔxi ma. Akabu naxa Abadiyasi xili, naxan nu walima mangɛ banxi kui. A nu gaaxuma Alatala ya ra ki fanyi ra.

⁴ Yesabela nu Alatala xa namijɔnmɛɛ faxama tɛmui naxɛ, Abadiyasi namijɔnmɛɛ kɛmɛ tongo nɛ, a sa e nɔxun mixi tongo suuli suuli ma fɔnmɛ firin kui, a e balo ye nun taami ra.

⁵ Akabu naxa a fala Abadiyasi bɛ, a naxɛ, «I xa bɔxi birin isa mɛrɛ fende won ma soee nun won ma sofalee nɔma jooɛ sɔtɔde dennaxɛ, alako e naxa faxa.»

⁶ Akabu nun Abadiyasi naxa bɔxi itaxun e bore ma, e xa a isa. Akabu naxa siga kira nde xɔn, Abadiyasi naxa siga kira gbɛtɛ xɔn.

⁷ Abadiyasi naxa naralan Annabi Eliya ra kira xɔn. Abadiyasi to a to, a naxa a felen a bun ma, a a fala a bɛ, «N marigi Eliya, i tan yati nan a ra?»

⁸ Eliya naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra. Sa a fala i xa mange bɛ, i bara Annabi Eliya to.»

⁹ Abadiyasi naxa a fala, «N haake mundun nabaxi i ra naxan a niyama i xa yi mɔoli raba n na? Yi findima faxɛ nan na n bɛ Akabu mabiri.

¹⁰ N xa a fala i bɛ i Marigi Alatala xili ra, namane nun bɔxi yo mu na, n ma mange mu i fenxi dennaxe. Mennikae na a fala i mu na, Akabu e rakalima xa e mu i toxi.

¹¹ Yakɔsi i naxe, «Sa a fala mange bɛ i bara Annabi Eliya to.»

¹² Kɔnɔ n na keli i xun ma ya, Alatala Xaxili Seniyenxi fama i xaninde yire nde. Na kui, n na gɛ xeera ibade Akabu bɛ, a lima muxu mu i toma be sɔnɔn, a fa n faxa na ma. N tan bara gaaxu Alatala ya ra kabi n dimedi temui.

¹³ N marigi, e mu a falaxi i bɛ, n naxan naba Yesabela nu Alatala xa namijɔnmɛɛ faxama temui naxe? N Alatala xa namijɔnmɛɛ kɛmɛ nan nɔxun fɔnme kui tongo suuli suuli ma. N nu fa e balo taami nun ye ra.

¹⁴ Kɔnɔ yakɔsi, xa i n xɛɛ n ma mange xɔn ma, n xa a fala a bɛ n bara Annabi Eliya to, a n faxama nɛ!»

¹⁵ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N bara n kali n Marigi Alatala ra, to n nan n yetɛ masenma nɛ Akabu bɛ.»

¹⁶ Abadiyasi naxa siga Akabu yire, a fa dentɛgɛ sa a bɛ. Akabu naxa siga Eliya fɔxɔ ra.

¹⁷ A to sa Eliya to, Akabu naxa a fala a bɛ, «I

tan nan Isirayila ya isoxi yi ki?»

¹⁸ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N tan xa mu Isirayila ya isoxi. I tan nun i baba bɔnsɔɛ nan Isirayila ya isoxi, barima wo bara Alatala xa yaamarie rabolo, i bira Bali kuye fɔxɔ ra.

¹⁹ Yakɔsi, i xa Isirayila pama birin malan Karemele geya ma, a nun wo xa Bali kuye xa namijɔnmɛ kemɛ naani tongo suulie, a nun Asera kuye xa namijɔnmɛ kemɛ naanie, i xa gine Yesabela naxee rabaloma.»

²⁰ Akabu naxa mixie xɛɛ Isirayilakae xilide. A naxa na namijɔnmɛ malan Karemele geya fari.

²¹ Na temui Eliya naxa a maso pama birin na, a fa yi masenyi ti e bɛ, «Wo tan luma filankafuija kui han mun temui? Xa Alatala nan Ala ra, wo bira a fɔxɔ ra. Xa Bali nan Ala ra, wo bira a tan Bali fɔxɔ ra.» Nama mu a yaabi.

²² Annabi Eliya man naxa a fala e bɛ, «N keren nan be Alatala xa namijɔnmɛ ra. Bali xa namijɔnmɛ mixi kemɛ naani tongo suuli na be.

²³ Wo xa tuura firin so muxu yi ra. Bali namijɔnmɛ xa e gbe sugandi, e xa a ibolon, e a sa yege fari, kɔnɔ tɛ mu dɔxɔma a ra. N tan fan xa tuura boore ibolon, n a sa yege gbɛtɛ fari, n fan mu tɛ dɔxɔma a ra.

²⁴ Muxu na gɛ na rabade, Bali namijɔnmɛ xa wo marigi ala maxandi. N tan fan xa Alatala maxandi. Ala naxan na tɛ ragoro sɛrɛɛ ma, na nan findima pama birin Marigi Ala ra.» Nama birin naxa tin na fe ra.

²⁵ Eliya naxa a fala Bali xa namijɔnmɛ bɛ, «Wo tuura keren sugandi, wo singe xa a ibolon,

barima wo tan nan gbo. Wo wo marigi ala maxandi, kono wo naxa te sa.»

²⁶ E naxa tuura keren tongo, e a ibolon, e a sa yege fari, e fa Bali maxandi folo. Keli geesege ma, han yanyi tagi, e a falama, «Bali, muxu yaabi.» Kono yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me. E naxa tungan tungan folo e xa serexebade ya i.

²⁷ Yanyi tagi to a li, Annabi Eliya naxa yo e ma, a falafe ra, «Wo wo xui ite de, barima a to findixi ala ra, fee wuya a yi. Temunde a na biyaasi kui, xa na mu a ra a na xife. Wo xa a raxunu.»

²⁸ E man naxa e xui ite senbe ra. E naxa e fate maxaba santidegemae nun tanbee ra, han e wuli mini.

²⁹ Yanyi to dangi, e naxa Bali kuye maxandi a namironme daaxi han nunmare serexe ba temui. Kono yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me, tonxuma nde yo mu to.

³⁰ Na temui Annabi Eliya naxa a fala nama be, a naxe, «Wo wo maso n na.» Nama to na raba, Eliya naxa Alatala xa serexebade yailan, naxan nu bara kana menni temui dangixi.

³¹ Eliya naxa geme fu nun firin tongo, naxan lanxi Yaxuba xa die konti ma, Alatala a masen naxan be, «I xili falama ne Isirayila.»

³² A naxa serexebade yailan na geme fu nun firinyi ra Alatala xili ra. A naxa fole ge na serexebade rabilinyi, ye konbo ya naani noma naxan nafede.

³³ A naxa yege sa na fari, a tuura ibolon, a na sa na yege fari.

³⁴ A to ge na ra, a naxa mixie yamari, «Wo yi feje naani rafe ye ra, wo a ifili yi yege nun yi

serexɛ ma.» E to gɛ na rabade, a man naxa a fala e bɛ, «Wo man xa a raba.» E to a raba a firin nde, Eliya man naxa a fala, «Wo man xa ye sa.» E naxa a raba a saxan nde.

³⁵ Ye nu sɔli serexɛbade ra, fole fa rafe ye ra.

³⁶ Nunmare serexɛ ba tɛmɛi, Annabi Eliya naxa a maso serexɛbade ra, a a fala, «Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Alatala, birin xa a kolon to a i tan nan na Ala ra Isirayila. Birin xa a kolon a n tan nan na i xa konyi ra, naxan yi fe birin nabaxi i xui ma!

³⁷ Alatala, i xa n ma maxandi suxu. Yandi, i xa a suxu, alako yi nama xa a kolon a i tan Alatala nan na Ala ra, naxan nɔma e bɔnɛ ragbilende i ma.»

³⁸ Na kui Alatala naxa tɛ ragoro, a serexɛ gan, a yege gan, hali gɛmɛɛ nun bɔxi gan nɛ. Ye naxan nu fole kui, a birin naxa xara feo.

³⁹ Nama to na to, e naxa e yatagi rafelen bɔxi ma, e fa a fala, «Alatala nan Ala ra! Alatala nan Ala ra!»

⁴⁰ Annabi Eliya naxa a fala e bɛ, «Wo Bali xa namijɔnmɛɛ suxu. A keren naxa a gi.» Nama naxa e suxu, Eliya naxa e xanin Kison xure yire, a e birin kɔn naxaba.

⁴¹ Na tɛmɛi Eliya naxa a fala Akabu bɛ, «Siga i xɔnyi. I xa i dɛge, i xa i min, barima na xui i naxan mɛxi yi ki na fama tunɛ nan na.»

⁴² Akabu naxa te a xɔnyi a dɛgede nun a minde, kɔnɔ Annabi Eliya tan naxa te Karemele geya fari, a fa a felen bɔxi ma, a yatagi fa lu a sanyie tagi.

⁴³ A naxa a fala a xa konyi bɛ, «Te yire itexi, i xa baa mabiri mato.» Konyi to te naa, a naxa baa

mato, a mu sese gbɛtɛ to. Eliya naxa a ragbilen na yire itexi sanya solofere baa matode.

⁴⁴ A sanya solofere nde, konyi naxa a fala, «Nuxui di nan tefe baa xun ma. A nun bɛlɛxɛ mɔndɛ lan.» Eliya naxa a fala a bɛ, «Siga, i xa sa a fala Akabu bɛ, a xa baki a xa sɔɔri ragise kui, a xa goro geya fari mafuren mafuren alako a naxa biri boora. Tunɛ na fafe!»

⁴⁵ Nuxuie naxa koore birin ifɔɔɔɔ, foye naxa keli, tunɛ belebele naxa sin bɔxi ma. Akabu naxa te a xa sɔɔri ragise kui, a siga Yisireeli.

⁴⁶ Alatala naxa sɛnbɛ fi Eliya ma, a fa a gi a sanyi ra, a dangi Akabu ya ra han Yisireeli sode dɛ ra.

19

Annabi Eliya gaaxufe

¹ Akabu naxa sa dɛntɛgɛ sa Yesabela bɛ, Eliya naxan birin nabaxi, a a xa namijɔnmɛɛ faxaxi santidegɛma ra ki naxɛ.

² Yesabela naxa xɛɛra xɛɛ Eliya ma, a a fala a bɛ, «Xa n lu mu i faxa beenun tina yi waxati alɔ i n ma namijɔnmɛɛ faxa ki naxɛ, alae xa n danka.»

³ Annabi Eliya to na mɛ, a naxa a gi a xa a nii ratanga. A naxa so Beriseeba Yudaya bɔxi ma, a naxa a xa konyi lu mɛnni.

⁴ A tan naxa siga gbengberenyi ma a fɛɛɛnɛn keren ɲɛɛ raba, a dɔxɔ wuri nde bun ma, a Ala maxandi faxɛ ra. A naxɛ, «Alatala, n ma tɔɔrɛ bara dangi a i. N nii tongo, barima n mu fisa n benbae bɛ.»

⁵ Na tɛmɛi a naxa a sa, a xi na wuri bun ma. Malekɛ nde naxa goro a ma, a din a ra, a a fala a bɛ, «Keli i xa i dɛge.»

⁶ Taami jɪnxi nu na mɛnni gɛmɛ furee fari, a nun ye fɛɲɛ. A naxa a dɛge, a ye min, a man naxa a sa.

⁷ Ala xa malekɛ naxa fa a ma a firin nde, a din a ra, a a fala a bɛ, «Keli i xa i dɛge, barima biyaasi xɔnkuye na i ya ra.»

⁸ A naxa keli, a a dɛge, a ye min. A sɛnbɛ naxan soto na donsee ra, na naxa a niya a xa no a jɛrɛde xi tongo naani, kɔɛ tongo naani bun ma, han a Ala xa Xorebe geya li.

⁹ Mɛnni a naxa kɔɛ radangi fɔnmɛ nde kui. Na tɛmɛi a naxa yi masenyi mɛ: «I na munse rabafe be Eliya?»

¹⁰ A naxa a yaabi. «N bara n yɛtɛ fi i tan Alatala Sɛnbɛma ma. Isirayilakɛ bara i xa saatɛ rabolo, e bara i xa sɛrɛxɛbadɛɛ kana, e bara i xa namijɔnmɛɛ faxa santidɛgɛma ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.»

¹¹ Alatala naxa a masen a bɛ, «Mini tande Alatala ya i, i keli fɔnmɛ kui.» A to mini, Alatala naxa dangi a ya i. Foye xungbe sɛnbɛma nde naxa a xun sa geya ma, a gɛmɛɛ ibɔɔma, a fanyee ibutuxunma, kɔno Alatala mu nu na na foye kui. Na tɛmɛi bɔxi fan naxa sɛrɛn, kɔno Alatala mu nu na na bɔxi sɛrɛnyi kui.

¹² Na dangi xanbi, tɛ fan naxa mini, kɔno Alatala mu nu na na tɛ xɔɔra.

Na to ba a ra, xui jɔxunmɛ nde naxa mini dɔyi dɔyi ra.

¹³ Annabi Eliya to na mɛ, a naxa a yatagi

makoto a xa donma ra, a naxa mini fɔnmɛ kui, a ti fɔnmɛ dɛ ra. A mu bu, xui nde naxa mini a ma, a naxɛ, «I na munse rabafe be Eliya?»

¹⁴ A naxa a yaabi, «N bara n yɛtɛ fi i tan Alatala Sɛnbɛma ma. Isirayilakae bara i xa saate rabolo, e bara i xa sɛrɛxɛbadɛɛ kana, e bara i xa namijɔnmɛɛ faxa santidɛgɛma ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.»

¹⁵ Alatala naxa a masen a bɛ, «I xa gbilen gbengberenyi kira xɔn ma sigafe ra Damasi. I na so naa, i xa ture sɛniyenxi sa Xasayeli xunyi a masenfe ra, a xa findi Arami mangɛ ra.

¹⁶ I xa ture sɛniyenxi sa Nimisi xa di Yehu fan ma, a xa findi Isirayila mangɛ ra. Na dangi xanbi i xa ture sa Elise xunyi, Safati xa di, Abeli Mexolaka xa mamadi, a tan xa findi namijɔnmɛ ra i jɔxɔɛ ra.

¹⁷ Naxan na tanga Xasayeli xa santidɛgɛma ma, Yehu a faxama nɛ. Xa naxan tanga Yehu xa santidɛgɛma ma, Elise a faxama nɛ.

¹⁸ Kɔnɔ n mixi wulu solofere luma nɛ Isirayila, naxee mu suyidixi Bali kuye bɛ, e dɛ mu a sunbuxi.»

¹⁹ Eliya naxa keli mɛnni, a sa Safati xa di Elise li, a na bɔxi buxafe. Ninge mɔxɔɔnɛn nun naani nan nu jɛrɛfe a ya ra, a nu firinyi nan nawalife e xanbi ra. Eliya naxa dangi a fɛ ma, a naxa a xa donma woli a ma.

²⁰ Elise naxa a xa ningee rabolo, a a gi Eliya fɔxɔ ra, a a fala a bɛ, «Yandi, i xa dijɛ n xa sa n jɔngu nga nun n baba ma. Na temui n birama nɛ i fɔxɔ ra.» Eliya naxa a fala a bɛ, «Gbilen i xa wali ra. I munse mɛxi n na?»

²¹ A to a makuya Eliya ra, a naxa ninge firin tongo, a e ba sɛrɛɛ ra. A naxa wurie findi yege ra e nu maxirixi naxee ra, a sube pin pama bɛ. Na dangi xanbi, a naxa bira Annabi Eliya fɔxɔ ra, a findi a xa batula ra.

20

Arami mangɛ Samari taa gerefe

¹ Arami mangɛ Ben Hadada naxa a xa sɔɔrie birin malan. Mangɛ tongo saxan nun firin nan nu e ya ma, soe nun sɔɔri ragisee nu na e yi ra. E naxa Samari rabilin, e fa gere ti e bɛ.

² Na kui Ben Hadada naxa xɛɛrae xɛɛ Isirayila mangɛ Akabu xɔn.

³ A naxa a fala a bɛ, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xɛɛma, i xa gine tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra.»

⁴ Isirayila mangɛ naxa a yaabi, «Mangɛ, n bara findi i xa konyi ra, n bara n harige birin fi i ma.»

⁵ Na dangi xanbi mangɛ naxa xɛɛra gbetɛe xɛɛ a falafe ra, «Mangɛ Ben Hadada naxɛ, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xɛɛma, i xa gine tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra.

⁶ Tina yi waxati, n mixie xɛɛma nɛ i xɔnyi, e xa sa i xa banxi kui mato, a nun i xa mixie xa banxie, e xa se birin tongo naxan tide gbo i bɛ.»

⁷ Isirayila mangɛ naxa taa kuntigie xili, a a fala e bɛ, «Wo xa a kolon, a yi mixi wama won tɔɔɔfe nɛ. N nu bara a fala a bɛ a n nan n ma ginee, n ma die, n ma xɛɛma, nun n ma gbeti birin fima nɛ a ma. N mu nu tondixi na sese ra.»

8 Kuntigie nun pama birin naxa a yaabi, «I naxa i tuli mati a ra, i naxa a danxun.»

9 Na kui Akabu naxa a fala Ben Hadada xa xɛɛrae bɛ, «Wo sa a fala won ma mangɛ bɛ a a naxan singe fala, n bara tin na ra, kɔnɔ a naxan saxi na fari, n mu na rabama.» Xɛɛrae naxa gbilen na falade mangɛ Ben Hadada bɛ.

10 Ben Hadada naxa xɛɛrae xɛɛ mangɛ Akabu ma a falafe ra, «Xa n mu Samari xun nakana, sese mu lu yi taa kui fa, mixi nɔma naxan matongode a bɛlɛxɛsole ra, alae xa n danka.»

11 Kɔnɔ Isirayila mangɛ naxa a yaabi, «Sɔɔri naxan na sigafe gere sode, a mu lan a xa a yetɛ matɔxɔ, alɔ sɔɔri naxan bara gɛ gere sode.»

12 Ben Hadada to na wɔyɛnyi mɛ, a nu na bere minfe nɛ a nun mangɛ gbɛtɛɛ e xa leelee bun ma. A naxa a fala a xa sɔɔrie bɛ, «Won xɛɛ gere sode.» Na kui e naxa e ya rafindi Samari taa ma.

13 Na tɛmɛi namijɔnɛmɛ nde naxa a maso Isirayila mangɛ Akabu ra, a naxa a masen a bɛ, «Alatala naxɛ, <I yi sɔɔri gali to? To yati n e birin sama nɛ i sagoe, alako i xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.>»

14 Akabu naxa a maxɔrin, «A fama na rabade nde saabui ra?» Namijɔnɛmɛ naxa a fala a bɛ, «Alatala naxɛ i fama na rabade gominae xa sɛgetalae nan saabui ra.» Akabu naxa a maxɔrin, «Nde findima e xa yarerati ra na gere kui?» A naxa a yaabi, «I tan.»

15 Na kui Akabu naxa gominae xa sɛgetalae malan, e findi mixi kɛmɛ firin mixi tongo saxan nun firin na. Isirayila pama naxan nu na e xanbi ra, e findi mixi wulu solofere nan na.

16 E naxa mini gere sode yanyi tagi. A lixi Ben Hadada nun a malima mangɛ tongo saxan nun firin nu na bere minfe e xa leelee bun ma.

17 Gominae xa sɛgetalae singe naxa mini gere sode. Mixie naxa a fala Ben Hadada bɛ, «Sɔɔrie bara mini Samari taa kui.»

18 A naxa e yaabi, «Xa na sɔɔrie fafe lanyɪ nan fende, xa na mu a ra e wama gere sode, wo xa e suxu kɔnɔ wo naxa e faxes de.»

19 Isirayila gominae xa sɛgetalae naxa mini, e nun Isirayila sɔɔri jama.

20 E to gere so, kankan naxa mixi nde faxes. Aramikaе naxa e gi keren na, Isirayilakae fa bira e fɔxɔ ra. Arami mangɛ Ben Hadada fan naxa a gi a xa soe fari, a nun sɔɔri nde naxee nu na sɔɔri ragisee kui.

21 Isirayila mangɛ naxa mini, a Aramikaе xa soe faxes, a e xa sɔɔri ragisee kana. Na findi nɛ gbaloe ra Aramikaе bɛ.

22 Na namijɔnmɛ man naxa a maso Isirayila mangɛ ra, a a fala a bɛ, «I xa wakili, i xa fee rafala, barima tamuna Arami mangɛ man fama nɛ i gere de.»

23 Arami sɔɔrie naxa a fala e xa mangɛ bɛ, «Isirayilakae xa ala sɛnbɛ gbo geya nan fari. Na nan a toxi e won bɔnbɔxi. Xa won sa e gere fili nan ma nu, won nɔma nɛ e ra.

24 I naxan nabama, i xa na mangɛ ba naxee na i xa mixie ya ma, i fa gominae ti e jɔxɔɛ ra.

25 I xa sɔɔri gbɛtɛ fen sɔɔri faxaxie jɔxɔɛ ra, i xa soe nun sɔɔri ragisee fen a kanaxie jɔxɔɛ ra. Na temui, won man sigama e gere de fili nan ma,

won fama nɛ nɔde e ra a fanyi ra.» Mangɛ naxa na birin naba, alɔ e a fala a bɛ ki naxɛ.

²⁶ Na nɛ igbilenyi, Ben Hadada naxa a xa sɔorie malan, a e xanin Afeki biri ra, e xa Isirayila gere.

²⁷ Isirayilakae fan naxa e xa sɔorie malan, e fandɛ sɔtɔ, e siga e ralande. Isirayilakae to yonkin Arami nama ya i, e lu nɛ alɔ si gɔɔrɛ lanmadi firin Aramikae xa gboe xa fe ra.

²⁸ Ala xa mixi naxa a maso Isirayila mangɛ ra, a a masen a bɛ, «Alatala xui nan yi ki: Aramikae to a fala a Alatala sɛnbɛ gbo geya nan fari a mu findixi ala ra fili tan ma, n e sama nɛ i sagoe, alako i xa a kolon n tan nan Alatala ra.»

²⁹ E naxa yonkin e boore ya i xi solofere bun ma. Na tɛmui gere naxa fɔlɔ, Isirayilakae fa Arami sɔorie mixi wulu kɛmɛ faxa.

³⁰ A dɔnxɔɛ naxa mini e gi ra Afeki tɛtɛ kui, kɔnɔ tɛtɛ fan yati naxa bira e ma, a mixi wulu mɔxɔɔn nun solofere faxa. Ben Hadada tan nu bara a gi, a sa a nɔxun konkoe nde kui.

³¹ A xa sɔorie naxa a fala a bɛ, «Muxu a mɛ nɛ, a Isirayilakae xa mangɛ bɔnɛ fan. Muxu xa bɛki dugi xiri muxu tagi, muxu xa luuti xiri muxu xunyie sunnunyi tɔnxuma ra, muxu xa muxu yɛtɛ dentɛgɛ Isirayila mangɛ bɛ. Tɛmunde a dijɛma i faxafe ma.»

³² E naxa bɛki dugi xiri e tagi, e luutie xiri e xunyie sunnunyi tɔnxuma ra, e fa e yɛtɛ dentɛgɛ Isirayila mangɛ bɛ, e fa a fala, «I xa konyi Ben Hadada bara i mayandi i naxa a faxa.» Akabu naxa e yaabi, «A man baloxi? N ngaxakerenyi nan a ra.»

³³ Na mixie to na mɛ, e naxa a maṛoxun fe fanyi na a ra. E naxa mangɛ yaabi, «Iyo, Ben Hadada i ngaxakerenyi nan a ra!» Akabu naxa e yamari, «Wo sa fa a ra.»

Ben Hadada naxa mini a nu na dennaxɛ, a siga Akabu yire. Akabu naxa a baki a xa soori ragise kui.

³⁴ Ben Hadada naxa a fala a bɛ, «N taɛe ragbilenma nɛ i ma, n baba naxee ba i baba yi ra. I noma i xa makiti tide Damasi, alɔ n baba gbe to nu na Samari.» Akabu naxa a fala a bɛ, «Won xa saate xiri, n fa i bejin.» E to saate xiri, a naxa a bejin.

³⁵ Namijonmɛ nde naxa a fala a jɛrɛ boore bɛ Alatala xui ra, «N bonbo.» Konɔ a jɛrɛ boore mu tin a bonbode.

³⁶ Na kui, a naxa a fala a jɛrɛ boore bɛ, «I to mu tinxi i tuli matide Alatala xa masenyi ra, yetɛ nde fama nɛ i faxade.» A to keli menni, yetɛ naxa dutun a ma, a a faxa.

³⁷ Na namijonmɛ naxa siga mixi gbɛtɛ fan yire, a a fala a bɛ, «N bonbo.» Na kanyi naxa a bonbo han a a maxonɔ.

³⁸ Namijonmɛ naxa sa ti kira ra mangɛ nu dangima dennaxɛ. A naxa a yatagi maxiri dugi nde ra a fi daaxi.

³⁹ Mangɛ to dangi naa, namijonmɛ naxa a fala mangɛ bɛ a xui itexi ra, «N tan i xa soori, n nu na gere yire nɛ. Soori nde naxa mini gere ya ma, a fa won yaxui suxuxi nde taxu n na, a a fala n bɛ, «Yi xɛmɛ suxu gben. Xa a a ba i yi, i nii nan findima a sare ra, xa na mu i kobiri ba.»

⁴⁰ Kɔnɔ n nu yanfaxi wali nde kui, na xɛmɛ suxuxi naxa nɔ a gide.» Mangɛ naxa a fala a bɛ, «I bara i yetɛ makiiti. A lanma i xa faxa.»

⁴¹ Na tɛmɛi namijɔnɛmɛ naxa dugi ba a yatagi ma, Isirayila mangɛ naxa a kolon fa namijɔnɛmɛ nde nan a ra.

⁴² A naxa a fala mangɛ bɛ, «I to bara i yaxui bɛjɛn n naxan saxi i bɛlɛxɛ i, n mixi naxan natɔnxi, i nii nan findima a sare ra, i xa jama findima a xa jama sare nan na.»

⁴³ Na kui Isirayila mangɛ naxa gbilen a xɔnyi Samari sunnunyi nun bɔjɛ mapaaxui kui.

21

Naboti xa sansi yire

¹ Yisireelika nde nu na naxan xili Naboti. Sansi yire nu na a yi ra Samari mangɛ Akabu xa bɔxi fɛ ma.

² Akabu naxa a fala Naboti bɛ, «I xa i xa sansi yire so n yi ra, n xa a findi n ma laakɔɛ yire ra, barima a makɔɛ n ma banxi ra. N sansi yire gbɛtɛ soma i yi ra a jɔxɔɛ ra naxan fan na bɛ, xa na mu a ra, n xa a sara kɔbiri ra.»

³ Naboti naxa Akabu yaabi, a naxɛ, «Alatala xa n natanga n benbae kɛ sofe ra i yi.»

⁴ Akabu naxa so a xɔnyi, a sunnunxi ra, a bɔjɛ mapaaxuxi Yisireelika Naboti xa masenyi xa fe ra, a falafe ra, «N mu n benbae kɛ soma i yi ra.» A naxa a sa, a a kobe raso mixie ra, a mu tin donse donde.

⁵ A xa gine Yesabela naxa siga a yire, a a maxɔrin, «Munfe ra i bɔjɛ mapaaxuxi, i mu tin i dɛgede?»

⁶ A naxa a yaabi, «N bara a fala Yisireelika Naboti bɛ a xa a xa sansi yire so n yi ra, n xa a sara, xa na mu a ra, n xa sansi yire gbete so a yi ra, kɔnɔ a mu tin na ra fefe ma.»

⁷ Na kui, a xa gine Yesabela naxa a fala a bɛ. «Pe, i tan xa mu findixi Isirayila mangɛ ra? Awa, mangɛ, keli, i xa i dege jɛlexinyi kui. N tan Yisireelika Naboti xa sansi yire soma nɛ i yi ra!»

⁸ A xa gine naxa bataaxe sebe Akabu xili ra, a mangɛ Akabu xa tonxuma sa a ma, a fa a rasanba forie nun kuntigie ma, naxee nu sabatixi Naboti xa taa kui.

⁹ A sebexi bataaxe kui, «Wo sunyi nun sali rabafe ti pama bɛ, Naboti xa dɔxɔ pama birin ya i.

¹⁰ Wo xa fuyante firin dɔxɔ a ya i, naxee a tɔɔɔɛgɛma, a falafe ra a bara Ala nun mangɛ konbi. Na kui wo xa a ramini taa kui, wo a magɔnɔ gɛmɛ ra han a xa faxa.»

¹¹ Naboti xa taa mixie, forie nun kuntigie naxa a raba, alɔ Yesabela a yamarixi ki naxe na bataaxe kui.

¹² E naxa sun e sali, e Naboti dɔxɔ pama birin ya tode ra,

¹³ e fa fuyante firinyi radɔxɔ a yire. Na fuyante firinyie naxa Naboti tɔɔɔɛgɛ pama ya i, a falafe ra, «Naboti bara Ala nun mangɛ konbi.» Nama naxa Naboti xanin taa fari ma, e a magɔnɔ han a faxa.

¹⁴ E naxa xɛɛrae xɛɛ Yesabela ma, a falafe ra, «Naboti bara magɔnɔ gɛmɛ ra, a bara faxa.»

¹⁵ Yesabela to a mɛ a Naboti bara magɔnɔ gɛmɛ ra han a bara faxa, a naxa siga Akabu yire, a a

fala a bɛ, «Yakɔsi keli, i xa Naboti xa sansi yire tongo, Naboti Yisireelika tondi naxan sarade i ma kɔbiri ra. Naboti a mu na sɔnɔn, a bara faxa.»

¹⁶ Akabu to a mɛ, a Naboti bara faxa, a naxa keli keren na, a sa Naboti xa sansi yire findi a gbe ra.

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Eliya Tisibeka bɛ, a naxɛ,

¹⁸ «Siga Isirayila mangɛ Akabu yire Samari. A na Naboti xa sansi yire, a naxan findixi a gbe ra.

¹⁹ I xa a fala a bɛ, «Alatala xa masenyi nan ya: «I bara faxɛ ti, i bara mixi kɛ muɲa! Baree fama i wuli makɔnde, e Naboti wuli makɔnxi dennaxɛ.»»

²⁰ Akabu naxa Eliya yaabi, «I tan n yaxui, i bara n to?» A naxa a fala a bɛ, «Iyo, n bara i to. I to i yetɛ fi fe ɲaaxi rabafe ma, naxan mu rafanxi Alatala ma,

²¹ n gbaloe ragoroma nɛ i ma, n i bama nɛ Isirayila, n xɛmɛ birin faxa xɔrɛ nun konyi i bɔnsɔɛ ya ma Isirayila.

²² N i xa fɔxɛ luma nɛ, alɔ Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa xa fɔxɛɛ, barima i bara n naxɔnɔ, i man bara Isirayila ɲama birin naɲɛrɛ yunubi kui.»

²³ «Alatala xa masenyi nan ya Yesabela xa fe ra, a naxɛ, «Baree fama nɛ Yesabela donde Yisireeli tɛtɛ fɛ ma.

²⁴ Akabu xa mixi naxan na faxa taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxa wula i, yubɛ nan na donma.»

²⁵ Mixi yo mu na naxan a yetɛ fi fe ɲaaxi rabafe ma alɔ Akabu. A xa gine Yesabela nu a bɔɲɛ ratema na fe kui.

²⁶ A nu fe jaaxi rabama dangi mixi birin na. A nu kuyee batuma alɔ Amorikae, Alatala naxee kerɩ Isirayilakae ya ra.

²⁷ Akabu to Annabi Eliya xa masenyi mɛ, a naxa a xa donma ibɔɔ sunnunyi kui, a naxa sunnun dugi ragoro a ma, a sunyi suxu. A nu a sama sade ma, na sunnun dugi ragoroxi a ma, xa na mu a nu jɛrɛ dɔyi dɔyi a sunnunxi ra.

²⁸ Alatala naxa a masen Eliya Tisibeka bɛ, a naxɛ,

²⁹ «I bara a to Akabu a yetɛ magoroxi n bɛ ki naxɛ? A to bara a yetɛ magoro n bɛ, n mu gbaloe ragoroma a ma fanni a baloxi. N gbaloe ragoroma a bɔnsɔɛ ma a xa di xa waxati nɛ.»

22

Akabu xa gereɛ

(Yudaya Mangɛɛ II 18:2-27)

¹ Nɛ saxan naxa dangi, gere yo mu lu Arami nun Isirayila tagi.

² A jɛ saxan nde ra, Yudaya mangɛ Yehosafati naxa goro Isirayila mangɛ yire.

³ Isirayila mangɛ naxa a fala a xa mixie bɛ, «Wo a kolon a Ramoti, naxan na Galadi bɔxi ma, won tan nan gbe a ra. Won naxa siike a rasuxude Arami mangɛ yi ra.»

⁴ Isirayila mangɛ Akabu naxa a fala Yudaya mangɛ Yehosafati bɛ, «Won birin na a ra sigafe Ramoti Galadi bɔxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won ma jamae nun won ma soe fan a birin keren.»

⁵ Yehosafati naxa a fala Isirayila mangɛ bɛ, «N bara i maxandi, won xa Alatala sago fen yi fe kui yakɔsi.»

⁶ Isirayila mangɛ naxa namijɔnmɛ kemɛ naani malan, a e maxɔrin, «A lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gereɗe Galadi bɔxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sagoɛ mangɛ.»

⁷ Kɔnɔ Yehosafati naxa mangɛ maxɔrin, «Alatala xa namijɔnmɛ nde mu na be, won nɔma naxan maxɔrinde?»

⁸ Isirayila mangɛ naxa Yehosafati yaabi, «Xemɛ keren peti nan be, won nɔma Alatala maxɔrinde naxan saabui ra, kɔnɔ a mu rafan n ma, barima a xunnakanɛ fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xunnakeli fe yo falama n bɛ. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mangɛ xa na wɔyɛn mɔoli fala.»

⁹ Na kui, Isirayila mangɛ naxa a xa batula keren xili, a a fala a bɛ, «Fa Yimila xa di Mike ra n bɛ keren na.»

¹⁰ Isirayila mangɛ nun Yudaya mangɛ Yehosafati nu dɔxɔxi e xa kibanyie kui, mangɛ donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode dɛ ra. Namijɔnmɛɛ nu na e xa masenyie tife e bɛ.

¹¹ Kenaana xa di Sedekiya nu bara feri wure daaxie yailan, a fa a fala mangɛɛ bɛ, «Alatala xa masenyi nan ya: <Wo Aramikae bɔnbɔma yi ferie nan na han e sɔntɔ.>»

¹² Namijɔnmɛ birin nu na masenyi mɔoli falama e bɛ. E naxa a fala, «Wo te Ramoti Galadi bɔxi ma. Wo xunnakeli nan sɔtɔma, Alatala fama nɛ e sade mangɛ sagoɛ.»

¹³ Χεερα naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a βε, «I bara a to, namip̄on̄me birin bara lan e xa fe fanyi fala mang'e βε. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala mang'e βε.»

¹⁴ Mike naxa a fala, «Alatala j̄ipe na a ra. N Marigi Alatala na naxan yo masen, n na nan falama.»

¹⁵ A to mang'e yire li, mang'e naxa a fala a βε, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi b̄oxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xunnakeli nan s̄ot̄oma. Alatala fama ne e sade wo sagoe.»

¹⁶ K̄on̄o mang'e naxa a fala a βε, «N j̄an bara a fala i βε sanya wuyaxi, i xa i kali n̄ondi yati nan falade n βε Alatala xili ra.»

¹⁷ Mike naxa a yaabi,
«N bara Isirayila birin to,
e yensenxi geyae fari,
al̄o xuruse rab̄ep̄inxie.
Alatala xa masenyi nan ya:
Marigi mu na yi j̄ama βε.
Kankan xa gbilen a x̄onyi b̄on̄esa kui.»

¹⁸ Isirayila mang'e naxa a fala Yehosafati βε, «N mu a fala xe i βε, a mu n̄oma fe fanyi masende n ma fe ra, fo fe jaaxi tun?»

¹⁹ Na temui Mike naxa a fala e βε, «Yak̄osi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyi kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi ma nun a k̄oola ma.

²⁰ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mang'e Akabu xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi b̄oxi ma alako a xa faxa?»

Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete ra.

²¹ Na kui pinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, <N tan noma ne a ra.> Alatala naxa a maxarin, <I noma di?>

²² A naxa a yaabi, <N sigama ne, n fa wule fala mange be a xa namijonmee saabui ra.> Alatala naxa a fala a be, <I fama ne a node, na sooneyama ne. Siga, i xa sa na raba.>

²³ Yakosi, Alatala bara wule sa i xa namijonmee de i. Ala bara nate paaxi tongo i xa fe ra.»

²⁴ Na temui, Kenaana xa di Sedekiya naxa a maso, a Mike de ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa woyen i be?»

²⁵ Mike naxa a yaabi, «I fama na tode, i i gima i noxunde fende temui naxe.»

²⁶ Isirayila mange naxa a fala, «Wo Mike xanin taa mange Amon nun mange xa di Yowasi xon ma.

²⁷ Wo xa a fala e be, <Mange naxe, a wo xa yi xeme sa geeli kui, a wo naxa donse so a yi ra, fo taami xare nun ye, han n sa fama temui naxe xunnakeli kui.>»

²⁸ Mike naxa a yaabi, «Xa i sa gbilen xunnakeli kui, n ma masenyi mu kelixi Alatala ma.» A man naxa a fala nama ya xori, «Nama birin, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra a fanyi ra!»

²⁹ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati naxa te Ramoti Galadi boxi ma.

³⁰ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «I xa so gere kui mange donma ragoroxi i ma.» Isirayila mange tan naxa mange dugi ba a ma, a

sɔori donma gbansan nagoro a ma, a siga gere sode.

³¹ Arami mangɛ nu bara a fala a xa sɔori tongo saxan nun firinyi bɛ, naxee findixi sɔori ragise xa sɔorie yareratie ra, «Wo xa kate birin naba wo xa Isirayila mangɛ gbansan nan fen, wo a faxa.»

³² Sɔori ragise xa sɔorie yareratie to Yehosafati to, e naxa a mapɔxun temunde Isirayila mangɛ nan a ra. E naxa e xun ti a ra, e xa sa a gere. Yehosafati naxa a malimae xili.

³³ Sɔori ragise xa sɔorie yareratie naxa a kolon Isirayila mangɛ xa mu a ra, e fa gbilen a fɔxɔ ra.

³⁴ Na temui sɔori nde naxa xali woli na ki tun. Tanbɛ naxa sa Isirayila mangɛ sɔxɔ a kanke makantase lenbee tagi. Mangɛ naxa a fala a xa sɔori ragise ragima bɛ, «Gise mafindi, i xa n namini gere fari ma, barima n bara maxɔnɔ.»

³⁵ Gere naxa xɔrɔxɔ na lɔxɔɛ ki fanyɪ ra. Mangɛ nu tixi a xa sɔori ragise kui, a ya rafindixi Aramikae ma. A naxa faxa na nunmare ra, a wuli gbegbe nu na a xa sɔori ragise kui.

³⁶ Soge goro temui, yaamari naxa fi, «Birin xa gbilen e xɔnyi, birin xa siga e xa bɔxi ma.»

³⁷ Mangɛ faxa na ki nɛ, a naxa ragata Samari taa kui.

³⁸ E to mangɛ xa sɔori ragise kui ixa Samari ye yire, baree naxa Akabu wuli makɔn, langoe ginɛe fan naxa e maxa naa, alɔ Alatala a masen ki naxɛ.

³⁹ Akabu xa taruxui dɔnxɔɛ, nun a fe naxan birin naba, nun a banxi tixi ki naxɛ sili jinyie ra, nun a taa naxee ti, na birin sebɛxi Isirayila mangɛe xa taruxui kui.

⁴⁰ Akabu naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Axasiya naxa findi mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra.

*Yehosafati findife Yudaya mangɛ ra
(Yudaya Mangɛe II 20:31-21:1)*

⁴¹ Asa xa di Yehosafati findi Yudaya mangɛ ra, Isirayila mangɛ Akabu xa mangɛya ɲɛ naani nde nɛ.

⁴² ɲɛ tongo saxan nun suuli nu na Yehosafati bɛ, a to nu findima mangɛ ra Darisalamu. A nga nu na Sili xa di Asuba nan na.

⁴³ Yehosafati naxa ɲɛɛ a baba Asa xa kira xɔn ma, a mu a makuya Alatala xa kira ra.

⁴⁴ Kɔnɔ kuye batufe yire itexie ma, na mu dan Yudaya bɔxi ma. Mixie mu tagan sɛɛɛɛ bafe ra naa, a nun surayi ganfe sɛɛɛɛ ra.

⁴⁵ Lanyi nu na Yehosafati nun Isirayila mangɛ tagi.

⁴⁶ Yehosafati xa taruxui dɔnxɔɛ, nun a xa gere ki fanyi, na sɛbɛxi Yudaya mangɛɛ xa taruxui kui.

⁴⁷ A naxa tɔnyi dɔxɔ langoe xa wali ma kuye batudee, naxee nu na kabi a baba Asa waxati.

⁴⁸ Mangɛ nu na Edon, Yudaya mangɛ gomina nde nan ti naa.

⁴⁹ Yehosafati naxa kunkuie yailan Tarasisi, alako e xa siga xɛɛma fende Ofiri, kɔnɔ kunkuie naxa kana Esiyon Geberi.

⁵⁰ Na kui Akabu xa di Axasiya naxa a fala Yehosafati bɛ, «N ma mixie nun i i xa mixie birin xa siga na wali rabade kunkuie kui.» Kɔnɔ Yehosafati mu tin na fe ra.

⁵¹ Yehosafati naxa beɛɛ a benbae fe ma, a ragata a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Yehorami naxa ti mangɛ ra a ɲoxɔɛ ra.

Isirayila mangɛ Axasiya

⁵² Akabu xa di Axasiya naxa findi mangɛ ra Samari, Isirayila boxi xun ma, Yudaya mangɛ Yehosafati xa mangɛya ɲɛ fu nun solofere nde ra. A bu nɛ mangɛya kui ɲɛ firin Isirayila xun ma.

⁵³ A naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a naxa a ɲɛɛɛ a baba nun a nga xa kira xɔn ma. A naxa fe raba alo Nebati xa di Yerobowami, naxan a niya Isirayila birin xa yunubi raba.

⁵⁴ A naxa Bali kuye batu, a a xinbi sin a be. Na kui a naxa Isirayila Marigi Alatala raxɔnɔ, alo a baba a raba ki naxe.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2